

KŘ+ŽOVATKA

ČTVRTLETNÍK VŠEOBECNÉ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE A 1. LÉKAŘSKÉ FAKULTY UK

MISE KEŇA

NAŠE STUDENTKA
V ZAHRANIČÍ. „ČLOVĚK
NEPOTŘEBUJE PENÍZE,
ABY SE USMÍVAL.“

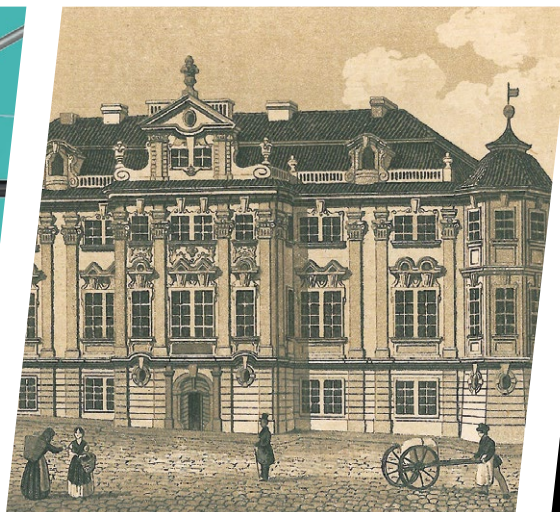
str. 24

KDYŽ VĚDA POMÁHÁ

Z VYSOKÉ ÚROVNĚ
VÝZKUMU PROFITUJÍ
PŘEDEVŠÍM PACIENTI.

str. 27

UROLOGIE VE 3D

TROJROZMĚRNÝ OBRAZ
NEJEN V MULTIKINĚ.
VYŠŠÍ BEZPEČÍ PRO
DĚTI I DOSPĚLÉ.

str. 19

REKTOR UK TOMÁŠ ZIMA

„SNAŽÍM SE BÝT
UKÁZNĚNÝM PACIENTEM
A ROZHODNUTÍ
I DOPORUČENÍ SVÝCH
KOLEGŮ PLNĚ RESPEKTUJI.“

str. 8

Trápí Vás žilní problémy?

Informace Vám poskytne
Žilní poradna na webu: [žilní
poradna.cz](http://zilniporadna.cz)

OTEKLÉ NOHY

LYMFEDÉMY

TĚŽKÉ NOHY

HEMOROIDY

BÉRCOVÉ VŘEDY

BOLAVÉ NOHY

KŘEČOVÉ ŽÍLY

ŽILNÍ TROMBÓZA

ZÁNĚTY ŽIL

on-line diskuse
s odbornými lékaři

www.zilniporadna.cz

Vážení a milí čtenáři,

dostává se vám do rukou nový, lépe řečeno obnovený časopis Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty UK v Praze. Od svých vydavatelů dostal do vínku nový název – Křižovatka. Proč a co se za tímto jménem skrývá, o tom spolu hovoří ředitelka VFN Mgr. Dana Jurásková, Ph.D., MBA (dále DJ), a děkan 1. LF UK v Praze prof. MUDr. Aleksi Šedo, DrSc. (dále AŠ).

AŠ: Dobrý den, Dano!

DJ: Ahoj, Aleksi!

AŠ: Tak co říkáš naší nové Křižovatce?

Také z ní máš radost?

DJ: Protože ve tvém slově křižovatka tuším velké „K“, je mi jasné, že mluvíš o našem časopise. No, a z něj samozřejmě radost mám. A velkou! Každá cesta, jak spolu lidé mohou mluvit a informovat se navzájem, je skvělá. A protože náš časopis bude navíc oslovovat čtenáře, jejichž cesta se s nemocnicí a fakultou v různých úhlech protíná, bude pomáhat nejen informovanosti, ale i něčemu ještě důležitějšímu – lepšímu pochopení. Jak věcí či problémů, tak nás všech navzájem.

AŠ: Když mluvíš o cestách a lidech, připadá mi, jako bys už mluvila o našem vzkazu za jménem „Křižovatka“. O vzájemném setkávání pacientů, jejich blízkých, zdravotníků, studentů, tedy všech, jejichž cesty se u nás setkávají, někdy křížují, ale mají nakonec společně vést k cíli.

DJ: Máš pravdu – a ještě bych k nim vzhledem k poloze nemocnice a fakulty v centru Prahy připočítala

i všechny naše sousedy z Prahy 2 a okolí. Tady všude v mnoha budovách sdílíme svá pracoviště, ale i týmy našich kolegů, tudy procházejí naši klienti a studenti se svými příběhy a osudy, se svými „osobními křižovatkami“, které v nemoci mohou být velmi, velmi spleť. Abychom je mohli co nejlépe rozplétat, schází se na naší pomyslné křižovatce, teď už vlastně Křižovatce, řada lékařských oborů. Jejich úroveň se snažíme zvyšovat nejen lepší organizací zdravotnických postupů, ale také intenzivním setkáváním praktického zdravotnictví se špičkovou vědou. V naší nemocnici a na naší fakultě.

AŠ: Navíc žádná křižovatka není jednosměrná – ani ta naše s velkým „K“! Studenti se učí od učitelů, nemocní mají následovat rady svých lékařů. Ale všichni víme, že nejen studenti, ale i ti lékaři se stále učí – od svých pacientů. Že studenti udržují své učitele „ve střehu a v kondici“. A také že roli pacienta si během času vyzkoušíme všichni, bez ohledu na svou profesní či společenskou roli. O to citlivěji ve zdravotnictví vnímáme setkávání a křižování profesní odbornosti, které se lze naučit, s obecně lidskými a etickými hodnotami, ke kterým je třeba dozrát.

DJ: Takže i proto potřebujeme Křižovatku s velkým „K“, aby nám tak trochu byla ukazatelem na křižovatkách všedního dne. Budeme rádi, jak jistě, Aleksi, souhlasíš, když se naši čtenáři na nich budou společně s námi cítit dobře a bezpečně.

A teď už, vážení a milí, obraťte první list naší první Křižovatky – a ať se vám líbí!

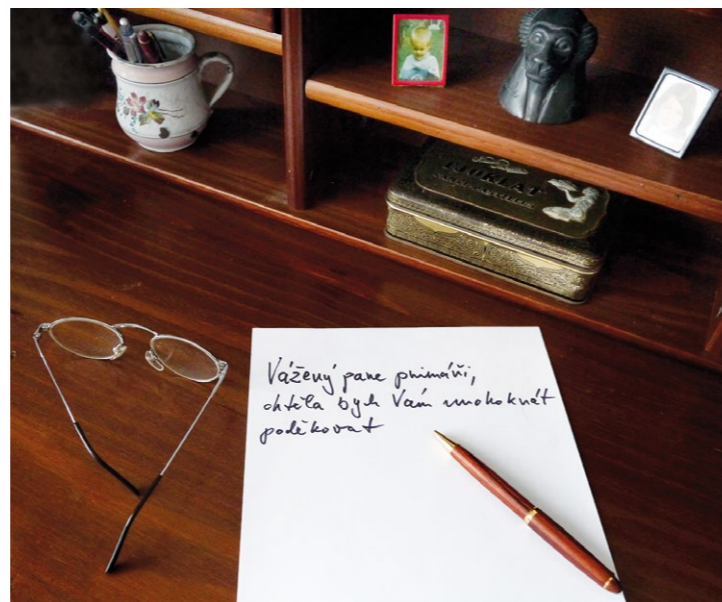

Děkovné dopisy

I. chirurgická klinika VFN a 1. LF UK Prof. MUDr. Zdeněk Krška, DrSc., přednosta

Vážený pane profesore,
chtěla bych vám, MUDr. Volfovi, vrchní sestře Mgr. Škochové a sestřičkám na II. oddělení mnohokrát poděkovat za pomoc a vysokou míru vstřícnosti při léčbě mého úrazu.

S úctou a vděčností
Libuše Křížová

II. chirurgická klinika VFN a 1. LF UK Mgr. Alena Chmaitillová, vrchní sestra

Vážená paní magistro,
v minulých dnech jsem se na vaší klinice podrobil operaci. Dovoluji si vás tímto požádat, abyste vámi zvolenou formou vyslovila moje poděkování sestřičkám i ostatnímu personálu na oddělení.

Setkal jsem se s profesionalitou, slušností, ochotou a péčí, která byla v pravém opaku k informacím médií o stavu našeho zdravotnictví. Uvědomuji si, že práce to není lehká, zvláště za současného stavu financování.

Srdečně děkuji za poskytnutou péči a v případě potřeby se na vaši kliniku opět rád obrátím.

S pozdravem
Ing. Jiří Novák

KARIM VFN a 1. LF UK Doc. MUDr. Martin Stříteský, CSc., přednosta

Vážený pane přednosto,
v loňském roce zemřel na resuscitačním oddělení vaší kliniky můj manžel, Ing. Josef Kočí. Přesto, že toto období pro mě bylo velmi bolestné, byla jsem zároveň i šťastná, že je manželovi dáována výborná péče.

Velmi jsem si vážila skutečnosti, že při mých denních návštěvách a také při telefonním kontaktu mně byla vždy trpělivě podávána informace, kterou jsem požadovala. Nikdy nebyly mé otázky chápány jako obtěžování, ba naopak, byla vždy vidět vstřícnost a pochopení, od ošetřujících lékařů i pečovatelského týmu. Zároveň jsem oceňovala i otevřenost informací lékařů o průběhu léčby manžela.

Myslím si, že i zavedení bazální stimulace je dobrým vylepšením léčby. U mého manžela již nebyl čas ji plně

využit, všem na oddělení bylo jasné, že se blíží konec. Přesto nám nejbližším bylo umožněno se s ním ještě v posledním dnu jeho života setkat.

Přeji všem na oddělení, aby se vám nelehká práce dařila a aby s vámi byli všichni spokojeni, pacienti i jejich nejbližší. Ještě jednou

vám všem moc děkuji.
Ing. Hana Kočí

Klinika dětského a dorostového lékařství VFN a 1. LF UK Prof. MUDr. Jiří Zeman, DrSc., přednosta

Dobrý den,
ráda bych pochválila práci paní doktorky Markové a jejího pracovního týmu.

S paní doktorkou jsem se seznámila v roce 2008, kdy se mi narodila dcera Alžběta. Dodnes jsem přesvědčená, že jen díky její péči a starostlivosti je na tom Alžbětka tak dobře. Letos se mi v Podolí narodila dcera Viktorie, a ještě když tu byla umístěná na neonatologii, nabízeli mi péči po propuštění. Já ale trvala na svém, že budu s holčičkou docházet do centra komplexní péče pro děti s perinatální zátěží ve VFN. Vlastně se mi ani nedivili. Paní doktorka Marková je totiž v odborných kruzích velmi vážená a platí za kapacitu.

Jakmile se přátelé ptají, proč chodím s dcerou k dalšímu doktorovi, když mám přeci pediatra, na vysvětlenou s úsměvem odpovídám, že paní doktorka Marková je víc než pediatr.

Přeji mnoho štěstí a samé spokojené pacienty.
Hana Dostálová

Foto: Václav Kříž

Foto: archiv IFMSA CZ (nahore), Václav Kříž

Medici v ulicích pro vaše zdraví

U příležitosti Světového dne zdraví, který připadá na 7. dubna, uspořádali medici všech tří pražských lékařských fakult pod křídly Mezinárodní federace asociací studentů medicíny IFMSA CZ osvětovou akci pro veřejnost. Téměř devět stovek dospělých i dětí přišlo 27. března do velkého edukač-

ního stanu na Andělu, kde jim usměvaví a ochotní studenti zdarma změřili třeba krevní tlak, BMI, hladinu cukru v krvi nebo množství CO ve vydechaném vzduchu. Na místě bylo i nutriční poradenství, ženy a dívky se pak mohly nechat poučit o samovyšetření prsu. Byli jste mezi návštěvníky i vy? **(JAT)**

Knihobudka ve VFN

Máte doma knihu, kterou již nepotřebujete, přečetli jste ji a je vám líto ji vyhodit? Můžete ji přinést do Knihobudky nebo vyměnit za jinou. Uděláte tím radost jiným čtenářům. Od 28. března 2014 je ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze nainstalována a oficiálně otevřena jedna ze sedmi Knihobudek. „Rádi bychom touto cestou poskytli našim pacientům, jejich blízkým ale i našim zaměstnancům neobvyklou službu. Hospitalizace některých pacientů si vyžádá dobu i několika týdnů, obdobně někteří ambulantně léčení pacienti navštěvují naše pra-

coviště opakovaně. Především pro ně je tato služba určena,“ uvádí ředitelka VFN Mgr. Dana Jurásková, Ph.D., MBA. **(PP)**

Z obsahu

CO DĚLAT KDYŽ...

- 10 Co dělat, když dítě ochutná prášek na praní?
- 11 První pomoc jednoduše a prakticky

PRŮVODCE LABYRINTEM ZDRAVOTNICTVÍ

- 12 Informovaný souhlas – proč, kdy a jak?
- 13 Regulační poplatky, kolik vlastně platím a za co?

ANKETA

- 14 Chodíte na preventivní prohlídky?

PRO VAŠE ZDRAVÍ

- 15 Centrum individuální péče
- 16 Existuje v ČR účinná kardiologická rehabilitace?

PARTNERSTVÍ A PROJEKTY

- 17 Nové projekty z operačního programu Praha – Konkurenceschopnost
- 18 Poděkování paní Josefíně Napravilové

NADĚJE NAŠÍ MEDICÍNY

- 26 Od skokanského můstku k zubnímu

KDYŽ VĚDA POMÁHÁ

- 28 Co lze zjistit z kapky krve...
- 28 Rozvoj medicínské vědy v Čechách – BIOCEV

KŘESLO PRO FAUSTA

- 29 Přijďte si povídat nejen s lékaři a nejen o medicíně

MEDICÍNA V BĚHU ČASU

- 31 Žil ve Faustově domě skutečně doktor Faust?
- 32 Vzpomínka na proslulého internistu Josefa Charváta

VY SE PTÁTE, MY ODPOVÍDÁME

Je možné přijít na vyšetření do VFN bez doporučení?

Důležité je: jedná se o akutní stav (např. úraz, náhlé bolesti), nebo o stav trvající již delší dobu?

Bez doporučení: Je možné přijít k ošetření s akutním úrazem na pracoviště pohotovosti VFN (více na straně 6).

S doporučením: U chronických stavů je důležitá kon-

tinuita péče, respektive vztah pacienta a ošetřujícího, registrujícího lékaře. Ne všechny změny zdravotního stavu vyžadují vyšetření či ošetření ve specializované ambulanci. Optimální stav je, když každý máme svého registrujícího praktického lékaře, ke kterému chodíme na preventivní prohlídky, a v případě nějaké další choroby nám doporučí vyšetření u dalšího odborníka. +

KŘÍŽOVATKA, číslo 1, časopis Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze
• **Vydavatel:** Všeobecná fakultní nemocnice a 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze • **Registrace:** MK ČR E 13990
• **Periodicita:** čtvrtletník • **Redakce:** Bc. Eva Davidová, DiS., Bc. Petra Pekařová, Ing. Jana Tlapáková • **Korespondenci k obsahu zasílejte na adresu:** Bc. Petra Pekařová, Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, ředitelství, U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2, redakce@vfn.cz. • **Placená inzerce:** strana 2 a 35 • **Výroba:** Design Communications, s. r. o. • **Náklad:** 2000 ks

co je u nás nového

Pořídte si upomínku na 1. LF UK

Studuje někdo z vašich známých či přátel na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy?

Nebo máte doma dokonce absolventa této nejstarší lékařské fakulty ve střední Evropě? Nebo si prostě chcete jen udělat radost? Pořídte si některý z upomínkových předmětů 1. LF UK. Dámská i pánská trička, hrnký na kávu nebo čaj, deštníky, sportovní lahve, flash disky, placky i jiné dárky můžete zakoupit na některém z níže uvedených míst:

Pokladna děkanátu 1. LF UK: Kateřinská 32, Praha 2, tel. 224 964 255, úřední hodiny: po, st, pá 10.00–12.00; út 12.30–15.00

Spolek mediků českých: Faustův dům (2. p. vlevo), Karlovo náměstí 40, Praha 2, tel. 224 963 421, otevírací doba: po–pá 12.00–17.00

Akademický klub 1. LF UK: Faustův dům, Karlovo náměstí 40, Praha 2, tel. 224 963 286, otevírací doba: po–čt 11.00–18.00; pá 11.00–15.00

Celý katalog dárkových předmětů 1. LF UK je nově k dispozici také na internetových stránkách fakulty: www.lf1.cuni.cz (RED)

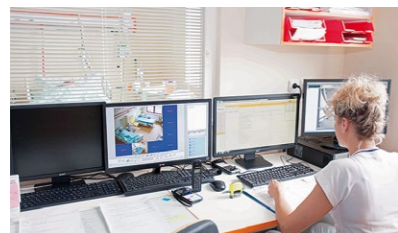
1. LF UK má novou infekční kliniku

Symbolickým přestřizem pásky zahájili dne 6. března děkan 1. LF UK prof. Aleksi Šedo a ředitel střešovické Ústřední vojenské nemocnice Praha prof. Miroslav Zavoral činnost nové Kliniky infekčních nemocí. Klinika pod vedením prof. Michala Holuba disponuje lůžkovou i ambulantní částí. Velký podíl ambulantních pacientů představují lidé s lymeskou boreliózou, herpetickými infekcemi, chronickými žloutenkami či s komplikacemi a následky prodělaných infekčních nemocí. K ambulantnímu vyšet-

ření se lze objednat na základě doporučení praktického lékaře nebo kteréhokoli specialisty na tel. **973 208 255**. Nutné je přinést s sebou veškerou dostupnou zdravotní dokumentaci. **Ordinační hodiny všeobecné akutní ambulance jsou po–pá 8.00–16.00, ordinační hodiny chronických ambulancí a odborných poraden po–pá 8.00–12.00.**

Součástí kliniky je Centrum očkování a cestovní medicíny, které poskytuje služby pro klienty před cestou i po návratu z oblastí se zvýšeným rizikem infekcí a pro pacienty s importovanými nákazami. **Ordinační hodiny centra jsou po–pá 7.30–16.00, objednat se lze na tel. 973 208 255 či e-mailem ockovacentrum@uvn.cz.**

Více informací o klinice lze nalézt na www.uvn.cz (RED)

Daruj krev s Českým rozhlasem

Další ze série odběrů krve „Daruj krev s Českým rozhlasem“ proběhl ve středu 12. března 2014 na Fakultním transfuzním oddělení VFN. Jedná se o pravidelnou aktivitu, na které Všeobecná fakultní nemocnice v Praze již několik let spolupracuje s Českým rozhlasem. V rámci této aktivity se zaměřujeme na **podporu bezplatného dárčovství krve, oslovení prvodárců a získávání nových dárců krve a plazmy.**

Darovat krev na FTO VFN tentokrát přišlo 47 dárců, z toho bylo 9 prvodárců.

Co všechno předchází vlastnímu odběru

- registrace – nezapomeňte si vzít průkaz totožnosti a doklad o zdravotním pojištění platném v ČR,
- seznámení s dokumentem „Poučení dárce krve“, tj. základní informace o rizikových faktorech, které mohou ovlivnit kvalitu darované krve,
- vyplnění „Dotazníku dárce krve“, který obdržíte v evidenci,
- vyšetření parametrů vašeho krevního obrazu,
- pohovor u lékaře spojený se základním fyzikálním vyšetřením (např. měření krevního tlaku).

Jak probíhá vlastní odběr

- Odběr krve probíhá do jednorázových odběrových souprav, odebírá se 450 ml krve a délka odběru se pohybuje v intervalu 8 až 12 minut.

Další informace:

www.vfn.cz
– Aktuální potřeba krve, www.facebook.com/transfuzka (PP)

Foto: Václav Kríž, Bc. Petr Heřman (dole)

Foto: Václav Kríž

co je u nás nového

Měření CO ve vydechovaném vzduchu

Kouříte? Potřebujete se poradit, jak přestat kouřit? Zajímá vás, jak je váš organismus znečištěn CO?

Připravili jsme pro vás akci Měření CO ve vydechovaném vzduchu, kterou pořádáme u příležitosti Světového dne bez tabáku. Akce se uskuteční **v pátek 30. května 2014 od 10.00 do 12.00 hodin** ve vestibulu Fakultní polikliniky Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, Karlovo nám. 32, Praha 2. Cílem této akce je motivovat kuřáky k odvykání kouření a poskytnout více informací o možnostech léčby. Měření CO ve vydechovaném vzduchu se používá ke zjištění míry **znečištění organismu oxidem uhelnatým**, především u kuřáků k ověření míry expozice tabákovému kouří. Přístroj také ukazuje pro-

cento červených krvinek, na které je CO navázán, a které tudíž nemohou přenášet kyslík.

Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky VFN a 1. LF UK organizuje tuto aktivitu pravidelně 2x ročně u příležitosti Světového dne bez tabáku a Mezinárodního nekuřáckého dne.

Kromě měření CO budou mít zájemci možnost **konzultace s lékaři a sestrami** Centra pro závislé na tabáku.

VŠICHNI KUŘÁCI JSOU SRDEČNĚ ZVÁNI!

Dotazy, konzultace, objednání:

Centrum pro závislé na tabáku III. interní kliniky VFN a 1. LF UK Fakultní poliklinika VFN, Karlovo náměstí 32, 128 08 Praha 2, tel.: 224 966 608. (PP)

Ledviny stárnou společně s námi – nepodceňujte prevenci!

Každý dvacátý člověk v ČR má významně sníženou funkci ledvin. Ve věkové skupině 70–79 let už je to ale každý čtvrtý.

Ve čtvrtek 13. března 2014 nabídla nefrologická pracoviště po celé republice možnost bezplatného vyšetření ledvin s cílem podchytit jejich případné chronické onemocnění v časném stadiu. Postižení ledvin je možné zjistit pomocí jednoduchého **vyšetření moči na přítomnost bílkovin a vyšetření krve na hladinu kreatininu**. Do odbě-

rového centra Fakultní polikliniky VFN se tak dostavilo 220 pacientů, 15 z nich pak bylo pro patologický nález objednáno k dalšímu vyšetření na Klinice nefrologie 1. LF UK a VFN. K onemocnění ledvin přispívá kromě nezdravého životního stylu rovněž cukrovka, vysoký krevní tlak, obezita a také časté užívání volně dostupných léků. (JF)

Ve zdravé Praze zdravý zub

Karlovo náměstí, 22. 4. 2014, 9.00–18.00

Může opravdu zubní povlak za většinu onemocnění dutiny ústní? Proč vlastně plak vzniká a je možné ho účinně odstranit? A co je vlastně parodontóza?

Den po Velikonočním pondělí studenti zubního lékařství 1. lékařské fakulty UK vyrazí do ulic a věnují svůj čas vašemu zdraví a správné péči o dutinu ústní. Vyzbrojeni nejmodernějšími pomůckami od modelů zubů a kartáčků až po detektory zubního plaku vám rádi odpoví na dotazy a natrénují s vámi péči o chrup. Roztomilé překvapení čeká i na malé děti. Zastavte se v našem centrálním stanu a světe se do rukou našich zkušených a usměvavých studentů.

Akci Ve zdravé ČR zdravý zub organizuje Sdružení studentů stomatologie ČR v Praze a v dalších čtyřech velkých městech ČR. (JF)

Snažím se být ukázněným pacientem, říká Tomáš Zima

Klinický biochemik, bývalý děkan 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a její současný rektor, který 4. března v Karolinu převzal insignie univerzity – klíč, prsten, pečetidlo, žezlo a řetěz. Profesor Tomáš Zima.

Na slavnostní inauguraci jste si musel obléknout rektorský talár. Dědí se, nebo vám ho jako papežovi ušili na míru?

Rektorský talár i čepice se šijí na míru z červené nemačkové látky. Kožešinu, kterou je talár ozdoben, jsem ale podědil po některém z předchůdců. Funkce rektora však neobnáší pouze to, co má na sobě. Důležitější je, co dělá. Prioritou je celá univerzita a všech jejich 17 fakult.

Vraťme se ale na začátek – od studií je vaším domovem 1. lékařská fakulta UK, která je nerozlučně spjata s Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze. Považujete za výhodu být v obou institucích tak dlouho a poznat je na různých pozicích?

Protože jsem se narodil a vyrůstal na Vinohradech, na polikliniku do VFN jsem zavítal už jako dětský pacient. Do nemocnice a na fakultu pak coby gymnaziální student, kdy jsem chodil do cytogenetické laboratoře. Postupně jsem během více než 30 let poznal jako začínající lékař, asistent, přednosta a děkan chod obou institucí do detailů. Poznám laboranty, sanitáře, sestry i vážené profesory a významné představitele české i světové vědy. To mi umožňuje některé problémy řešit přímo a rychleji, často ku prospěchu pacienta.

Už dlouho jste přednostou Ústavu lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky. K čemu je takový ústav pacientům dobrý? Pracoviště, které vedu 15 let a u jehož vzniku jsem stál, není pro

pacienty tak viditelné. Setkávají se s ním v odběrovém centru na fakultní poliklinice, kde denně provedeme odběr krve u 500 až 600 lidí. Takže ústav stojí zdánlivě v pozadí, přitom ale až 80 % lékařských rozhodnutí závisí právě na výsledcích z laboratoře – klinické biochemie, cytogenetiky, mikrobiologie, hematologie, imunologie... Lékař může na základě těchto výsledků správně stanovit diagnózu nebo určit účinnou léčbu.

U běžných vyšetření je výsledek z laboratoře znám do několika hodin. U tzv. statimových vyšetření, tedy neodkladných, má lékař výsledek zhruba do 90 minut od přijetí vzorku krve do laboratoře. V případě, že je významně ohrožen život pacienta, máme výsledek za 45 minut.

V POSLEDNÍ DOBĚ...

ČETL

Rok v Provence od Petera Mayleho.

SLYŠEL

Občas různé nesmysly.

VIDĚL

Krásnou přírodu v Českosaském Švýcarsku.

POTĚŠILO HO

Dobré upřímné slovo.

NAŠTVALA HO

Lidská malost.

ZKUSIL

Začít řídit Univerzitu Karlovu.

PŘIŠEL

Včas na různá jednání.

Co pro pacienta znamená propojení velké nemocnice s kvalitní fakultou?

Jednoznačný benefit hned z několika aspektů. Prvním je, že posláním fakulty je přinášet nová poznání. Mnozí učitelé, lékaři a vědci jsou zároveň respektovanými odborníky i v zahraničí. Mají možnost se na různých konferencích potkávat se světovými medicínskými odborníky a jejich poznatky přináší sem, na Karlovo náměstí. Další výhodou je, že získávají řadu kontaktů. Takže mohou kdykoli zvednout telefon nebo napsat e-mail kolegům lékařům třeba z New Yorku, Rakouska nebo Francie a poradit se s nimi o zdravotních obtížích, rentgenových snímcích nebo třeba o postupech léčby u konkrétního pacienta. Fakultní nemocnice jsou totiž místa, kde je unikátní právě propojení péče o nemocné s vědou a výukou budoucích lékařů.

Každému nemocnému ale možná nemusí být příjemné, že se potkává při vyšetření s mediky...

Pacienti jsou samozřejmě informováni o tom, že na jejich vyšetření se bude podílet student medicíny a mají také plné právo vlastní působení ve výuce odmítnout. Na druhé straně si musíme uvědomit, že kdyby všichni odmítli, spláceme v budoucnu nad výdělkem, protože medicínu nelze naučit jen podle knih, ale právě kontaktem přímo s nemocným. Většina pacientů si to uvědomuje, jsou ochotní a s mediky komunikují. Je to důležité, protože tím umožňují výchovu budoucích lékařských generací.

Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA, se narodil 2. července 1966 v Praze. Specializuje se na klinickou biochemii, vnitřní nemoci a nefrologii. Je ženatý a má dvě děti.

Jak se vy sám jako lékař a pedagog cítíte v roli pacienta?

Musím přiznat, že je to u mě trochu specifické, protože se s mnoha kolegy znám osobně, někteří jsou moji přátelé. Třeba profesor Krška ze zdejší I. chirurgie mi operoval kýlu. Dokonce jsme si při zákroku mohli i chvílemi povídat, protože jsem ho požádal, ať mě výkon udělají jen v místním znečistlivěni. Mám také úsměvnou historku z motolské fakultní nemocnice, kde mě na operační sál vezl kromě zřízence i sám pan ředitel. Bohudík zatím všechny výkony dopadly dobře – vždy se však snažím být ukázněným pacientem a rozhodnutí a doporučení svých kolegů plně respektuji.

VFN a 1. LF UK jsou nedílnou součástí Prahy 2, spousta lidí si denně krátí cestu do práce třeba přes Kateřinskou zahradu. Jak vnímáte postavení obou institucí jako „sousedů“?

Celý nemocniční i univerzitní komplex – kromě 1. LF zde sídlí i Přírodovědecká a Matematicko-fyzikální fakulta UK – zahrnuje značnou část

Prahy 2 a má zde již po několik století významné postavení. Je to prostor, ve kterém lidé žijí, setkávají se, mohou na albertovských schodech posedět a pokochat se krásami hlavního města. Je to místo, kam přijíždí řada občanů z celé ČR za lékařskou pomocí, a také řada zahraničních studentů za univerzitním vzděláním. Přes prázdniny, kdy tady studentů zůstává málo, člověku občas připadá, jako by na Karlově něco chybělo...

Jak jste naznačil, Univerzita Karlova hraje v životě města i celé společnosti významnou roli. Co plánujete nového pro veřejnost?

Na květen jsme připravili setkání k 10. výročí vstupu ČR do Evropské unie. Letos si také připomeneme 100. výročí vypuknutí 1. světové války a v prostorách Karolina chystáme na podzim otevření muzea UK – a to k významnému datu, 25. výročí sametové revoluce a 75. výročí úmrtí Jana Opletala a uzavření českých vysokých škol.

Příští rok bude ve znamení 600. výročí upálení mistra Jana Husa, mimo jiné rektora UK.

Rok 2016 pak bude rokem jedné z nejvýznamnějších postav našich i světových dějin – Karla IV., který se narodil 14. května 1316.

Univerzita Karlova je už poměrně slušně velký podnik. Má 8000 zaměstnanců, přes 50 000 studentů včetně 7000 zahraničních na 17 fakultách...

... což obnáší stovky seminárních místností a poslucháren, zhruba 160 objektů po celé ČR, tři vysokolekolské ústavy, ale třeba i botanickou zahradu, historickou lékárnu s muzeem farmacie v Kuksu, zámek Zahrádky u České Lípy... Pro mě je však nejdůležitější, aby v těchto velkých číslech nezaničil žádný učitel ani student. Protože pro ně je univerzita domovem a musí zde mít přátelské a příznivé podmínky k práci i ke studiu.

Neuvažoval jste coby nový rektor o sloučení všech tří pražských lékařských fakult UK?

Považuji to za nesmysl. Tři fakulty naopak vytvářejí zdravé konkurenční prostředí. **(JAT)**

co dělat, když...

Co dělat při akutní otravě?

Víte, že 70–90 % všech otrav u dětí se přihodí v domácím prostředí? Nejrizikovější skupinou jsou děti mezi 1 rokem až 3 lety. Zdrojem otrav jsou léky, chemické látky a rostliny.

TOXIKOLOGICKÉ INFORMAČNÍ STŘEDISKO (TIS)

Požádat o radu můžete specialisty z TISu, které zajišťuje nepřetržitou celorepublikovou lékařskou informační službu na 2 tel. linkách: 224 919 293, 229 915 402.

NA CO SE BUDOU NA UVEDENÝCH LINKÁCH PTÁT?

- kdo je postižený – dítě, dospělý, věk, váha,
- identifikace pacienta (jméno, rodné číslo, pojišťovna),
- kdo volá,
- kdy k nehodě došlo,
- čím se dotyčný poškodil,
- stav postiženého – popsat, jaké jsou potíže,

- jaká opatření první pomoci zatím byla provedena.

RADA NA ZÁVĚR

Zachovejte klid, nejednejte překotně a násilně. Zjistěte chybějící množství léků nebo přípravků a vyžádejte si radu TIS nebo ošetřujícího lékaře. Mějte doma alespoň jedno balení aktivního (rostlinného) uhlí. Podání několika tablet aktivního uhlí zamezí rozvoji příznaků otravy, nebo alespoň průběh otravy zmírní. +

Toxikologické informační středisko:
224 919 293, 229 915 402

Co dělat, když dítě ochutná prášek na praní?

Když dítě ochutná prášek (kapsle) na praní nebo do myčky, celková otrava nehrozí, ale nevyvolávejte zvracení kvůli riziku vdechnutí vytvořené pěny. Postupujte následovně:

- důkladně vypláchněte ústa pitnou vodou,
- dejte napít vodu nebo mléko, nevhodné jsou nápoje s bublinkami,
- podejte přípravek proti nadýmání se silikony, který zamezí tvorbě pěny v žaludku.

Pokud po spontánním zvracení přetrvává kašel, je nutné vyhledat lékařskou pomoc.

Kašel může znamenat, že došlo ke vdechnutí pěny do plic.

U mycího prostředku do myčky nádobí se doporučuje kontrola u lékaře ORL (specialisty v oboru ušní, nosní, krční). Pokud po nehodě dítě zvrací, pláče, sliní, odmítá polykat, je toto vyšetření nezbytné. +

Pohotovost

KLINIKA DĚTSKÉHO A DOROSTOVÉHO LÉKAŘSTVÍ

Ke Karlovu 2, 120 00 Praha 2
Pohotovost pro děti a dorost
pondělí–pátek: 16.00–7.00
Volné dny: nepřetržitý provoz
Tel.: 224 967 777

KLINIKA ÚSTNÍ, ČELISTNÍ A OBLIČEJOVÉ CHIRURGIE

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2
Klinika nevykonává běžnou zubní pohotovostní službu!
Pohotovost: Městská poliklinika, Spálená 12, Praha 1.

Stomatologická pohotovostní služba

- pondělí–pátek: 17.00–7.00 hod
- sobota, neděle a svátky: nepřetržitý provoz

I. CHIRURGICKÁ KLINIKA

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2
Všeobecná ambulance
Pro akutní stavy nepřetržitý provoz. Tel.: 224 962 209

OČNÍ KLINIKA

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2
Pohotovostní oční ambulance
pondělí–pátek: 17.00–7.00
Volné dny: nepřetržitý provoz
Tel.: 224 962 344, 224 962 349

SPOLEČNÝ PŘÍJEM INTERNĚ NEMOCNÝCH

U Nemocnice 1, 128 08 Praha 2
Pro akutní stavy nepřetržitý provoz. Tel.: 224 962 928

ODDĚLENÍ OTORINO-LARYNGOLOGIE (ORL)

U Nemocnice 2, 128 08 Praha 2
Nepřetržitá pohotovostní služba 24 hodin denně. Tel.: 224 962 315 (ambulance – kartotéka), 224 962 322

GYNEKOLOGICKO-PORODNICKÁ KLINIKA

Apolinářská 18, 128 51 Praha 2
Pohotovost 24 hodin denně.
Porodnice: porodní sál 2, 1. patro vlevo, tel.: 224 967 420.
Gynekologie: příjmová ambulance: přízemí vpravo, tel.: 224 967 491.

První pomoc jednoduše a prakticky

aneb může se vám jednou hodit... I. díl

**MUDr. Barbara Šimanovská¹,
MUDr. Matuš Nižnanský²**

Začíná seriál článků s tematikou první pomoci, kde se dočtete jednoduché návody a rady pro záchranu lidského života. První díl se zaměřuje na obecný, univerzální postup první pomoci.

Pošmourné mlhavé ráno. Ospalí spěcháte přes Karlák do práce. Z ranní dřímoty vás vytrhne ostré zvonění tramvaje, skřípění brzd a tichý, ale definitivní tupý náraz. Projede vám mráz po zádech a chvíli se rozhodujete. Myslenka utíkat dál, do práce, kde přece musíte být včas, je lákavá. Jenže jste zvědaví a přeci jen cítíte jistou zodpovědnost, a tak se otáčíte a procházíte na Moráň. Scéna je přesně taková, jak jste čekali. Na nástupišťích anonymní chumel lidí, nikdo se nikam nebrne, ale každý se zájmem kouká. Řidič tramvaje pomalu vylézá a hlásí cosi do vysílačky. Na silnici leží mladá žena, zdá se vám povědomá, snad jedna z tváří, které letmo vidáte v práci. Zkroucená na boku, chrčivě dýchá, čelo odřené a z nosu jí teče krev. Tíse sténá. Řidič se na vás obrací a vysvětluje vám, že mu vletěla přímo pod kola, nic s tím nemohl dělat... Napadá vás, že do práce ten den přijдете opravdu pozdě, ale že jsou i důležitější věci. Jenže co teď? Co udělat nejdříve?

Poskytování první pomoci – suchý odborný termín, pod kterým si většina z nás představí nudné přednášky, v lepším případě krátký nácvik na „Andulách“. Starším se možná vybaví útržky znalostí získané kdysi během branných cvičení a Pražanům jezdícím metrem snad žluté informační samolepky od záchranky. Kdo se v podobné situaci už ocitl, ale ví, že to je hlavně chvíle plná stresu, napětí a obrovské nervozity, jestli budu schopen pomoci.

Právě proto, že situace, kdy jde někomu o život, je velmi stresující, je užitečné mít v hlavě jasný plán. Plán co dělat, až se něco takového stane. Nic složitějšího, jen pár jednoduchých věcí, které dají naší pomoci jasný řád. Postup, který nám poradí, co máme udělat jako první. Nabízíme vám systém tří kroků – jednoduchý, univerzální a snadno zapamatovatelný.

1. ROZHLÉDNI SE

Každý z nás má tendenci zúžit svou pozornost jen na zraněného a ignorovat vše ostatní. Občas se pak stane, že zachraňující se stává zachraňovaným. První věc, kterou musíte udělat, než se vydáte na pomoc zraněnému, je zastavit se a rozhlédnout se pečlivě po celé situaci. Nehrozí vám nebezpečí? Jedoucí auta, rozbité sklo, plyn, krev? Co se vlastně stalo? Nemůže se situace opakovat? Co máte pro záchranu k dispozici? Máte mobil, lékárníčku? Neznamená to, že pokud vám nebezpečí hrozí, nesmíte udělat nic. Je ale „životně důležité“ si riziko uvědomit a minimalizovat ho. Zastavit tramvaje, dát výstražný trojúhelník, vzít si reflexní vestu, chránit se před stykem s krví...

2. REAGUJ

Teprve když jste získali přehled o situaci a minimalizovali nebezpečí, můžete přistoupit k zraněnému. Zajímá vás nejprve to nejdůležitější – zda s vámi mluví a zda masivně nekrvácí. Pokud postižený mluví, je jasné, že i dýchá a pracuje mu srdce. Pokud postižený nereaguje, je v bezvědomí, je potřeba zjistit, zda normálně dýchá. Pokud vás nepřesvědčí, že dýchá normálně, je potřeba zavolat záchranku a začít masírovat hrudník (podrobněji v příštím čísle). Pokud masivně krvácí, zastavte krvácení tlakem přímo v ráně.

3. ROZMÝŠLEJ

Můžete si oddechnout. Teď už víte, že situace je relativně bezpečná a že postižený neumírá teď hned, neboť mluví a masivně nekrvácí. Máte čas se rozhodnout, co se zraněným uděláte, a to na základě co nejvíce informací. Vypetejte se zraněného na okolnosti úrazu a prohlédněte si pečlivě zranění. Podle toho se pak rozhodněte, zda volat záchranku, odvézt postiženého do nemocnice sami, či zda zranění je tak lehké, že žádnou odbornou pomoc nevyžaduje.

Zkuste si zapamatovat: Když se něco stane, rozhlédnu se, co se stalo a zda mi nehrozí nebezpečí, a zkontroluji, zda postižený mluví a masivně nekrvácí.

V příštím dílu se dozvíte, co dělat s člověkem, který nereaguje a možná ani nedýchá... +

Foto: Václav Kríž

¹ Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 1. LF UK a VFN Praha

² II. chirurgická klinika 1. LF UK a VFN Praha

Oba autoři jsou lektory předmětu Urgentní medicína v simulacích na 1. LF UK Praha a lektori sdržení ZDrSEM – výuka první pomoci a urgentní medicíny zážitkem, www.zdrsem.cz

Informovaný souhlas pacienta – proč, kdy a jak?

Poskytovatel zdravotních služeb je povinen zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem a v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu i všech jeho změnách.

**MUDr. Mgr. Jolana Těšinová, přednostka,
Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva 1. LF UK**

Srozumitelnost musí být zřejmá jak při samotném poučení, tak při zodpovězení případných doplňujících otázek vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta a navrhovaným výkonům – např. vysvětlení odborných výrazů. Souhlas s poskytnutím zdravotní péče se pokládá za informovaný, je-li pacient před jeho vyslovením poučen.

Poskytovat zdravotní péči zásadně (až na zákonné výjimky) na základě informovaného souhlasu pacienta je základní povinností lékaře, resp. zdravotnického pracovníka vůbec. K řádnému poskytnutí zdravotní péče totiž nestačí, že bude poskytnuta na náležité odborné úrovni a podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů (tzv. lege artis). Současně s tím musí být splněna podmínka, že k tomu dal pacient, či jeho zákonný zástupce, informovaný souhlas. Tím svolil k zásahu do své integrity (tělesné i duševní).

KDO POUČUJE PACIENTA?

Informace o zdravotním stavu je pacientovi sdělena při přijetí do péče a dále vždy, je-li to s ohledem na poskytované zdravotní služby nebo zdravotní stav pacienta účelné. Tuto informaci podává zejména

ošetřující lékař způsobilý k poskytování konkrétních zdravotních služeb. Poučení však může provést i zdravotní sestra či jiný nelékařský pracovník, nicméně jen pokud se týká úkonů, které sami provádějí. Na základě podaných informací má pacient právo se svobodně rozhodnout – bez jakéhokoliv nátlaku a s dostatkem času na rozvážení –, zda navrhovaný výkon podstoupí.

LZE SE VZDÁT PODÁNÍ INFORMACE?

Pacient se může podání informace o svém zdravotním stavu vzdát, popřípadě může určit, které osobě má být sdělena. Záznam o těchto skutečnostech je součástí zdravotnické dokumentace a podepisují ho pacient i zdravotnický pracovník. V tomto případě se souhlas pacienta pokládá za informovaný, i když se podání informace o svém zdravotním stavu vzdal. Takové právo mu však nenáleží, jde-li o informaci, že trpí infekční nemocí nebo jinou nemocí, kterou může ohrozit zdraví nebo život jiných osob.

JAK VYPADÁ INFORMOVANÝ SOUHLAS?

Forma souhlasu může být ústní, písemná či mlčky učiněná. U většiny ambulantních výkonů bude postačující ústní souhlas pacienta – zdravotnický pracovník o tom udělá záznam do zdravotnické dokumentace. U drobnějších zákroků může pacient poskytnout souhlas také tím, že výkon bez námitek strpí – např. sám nastaví ruku k odběru krve.

Písemný souhlas bude vyžadován, pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných zdravotních služeb určí sám poskytovatel, a to zejména u závažnějších výkonů zasahujících do tělesné integrity pacienta (např. operace). Písemná forma je nutná i u výkonů, které přímo stanoví zákon, např. u zásahu do reprodukčních orgánů, odběrů a transplantací tkání a orgánů či u klinických studií. Nový občanský zákoník rozšiřuje výčet povinných písemných informovaných souhlasů i o případy, kdy má být během

zákroku oddělena část těla, která se již neobnoví, např. vytržení zubu, odstranění krčních mandlí.

KDO MŮŽE UDĚLIT PLATNÝ SOUHLAS?

Informovaný souhlas může dát pouze pacient svéprávný a ten, který nejedná v duševní poruše – např. ve stavu opilosti nebo pod vlivem jiných návykových látek, pod vlivem léků, ve stavu aktuálního psychického rozrušení. Před nabytím zletilosti může být svéprávnost přiznána soudem nebo uzavřením manželství. Nezletilé osoby mohou udělit souhlas v případě jejich dostatečné rozumové a volní vyspělosti samy, v ostatních případech rozhoduje zákonný zástupce (zejména rodiče). Má-li však být zasaženo do integrity nezletilého, který dovršil 14 let a nesouhlasí s provedením zákroku – třebaže rodiče souhlasí –, nelze zákrok provést bez souhlasu soudu. Uvedená situace se vztahuje pouze na zákroky, které lze odložit, nikoli na ty neodkladné.

LZE SOUHLAS ODVOLAT?

Pacient má možnost kdykoli svobodně svůj souhlas odvolat. Odvolání není účinné, pokud se již se zdravotním výkonem začalo a jeho přerušování by mohlo způsobit vážné poškození zdraví nebo ohrožení života pacienta. +

Informace o zdravotním stavu musí obsahovat

- Příčinu a původ nemoci, jsou-li známy, její stadium a předpokládaný vývoj.
- Účel a povahu (důvod) zákroku, předpokládaný přínos, možné důsledky a rizika navrhovaných zdravotních služeb včetně jednotlivých zdravotních výkonů.
- Alternativy provedení navrhovaného výkonu, jejich vhodnost, přínos a rizika.
- Další potřebnou léčbu, léčebný režim a preventivní opatření.
- Omezení a doporučení způsobu života s ohledem na zdravotní stav.

Poskytovatel musí pacienta poučit i o možnosti...

- ... vzdát se podání informace o svém zdravotním stavu,
- ... určit osoby, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu, a současně o možnosti určit, zda mohou nahlížet do jeho zdravotnické dokumentace, pořizovat výpisy nebo kopie a zda mohou vyslovit souhlas nebo nesouhlas s poskytnutím zdravotních služeb,
- ... vyslovit zákaz podávat informace o jeho zdravotním stavu.

Regulační poplatky, kolik vlastně platím a za co?

Povinnost pacientů platit a zdravotnických zařízení vybírat regulační poplatky byla zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, s účinností od 1. ledna 2008, vložena do zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

V loňském roce rozhodl Ústavní soud, že stávající legislativní úprava regulačního poplatku při pobytu v nemocnici je nevyhovující, a její platnost ve stávající podobě ukončil k 31. 12. 2013.

To znamená, že je od 1. ledna 2014 zrušena povinnost pojištěnce

(v souvislosti s poskytováním hrazených služeb) hradit regulační poplatek ve výši 100 Kč za každý den, ve kterém je poskytována lůžková péče.

Poplatků, které se účtují v ambulanční sféře (30 Kč za klinické vyšetření, návštěvní službu a recept, 90 Kč za pohotovost), se rozhodnutí Ústavního soudu netýká.

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze je povinna vybírat od pacientů, případně jejich zákonných zástupců, tyto regulační poplatky:

- 30 Kč za klinické vyšetření v ambulanci včetně zubního lékaře;
- 90 Kč za klinické vyšetření v ambulanci v pohotovosti (17.00–7.00 hod, víkendy, svátky);
- 30 Kč za recept, na jehož základě došlo k vydání léčivého přípravku hrazeného (i částečně) ZP, bez ohledu na počet předepsaných balení. (PP)

REGULAČNÍ POPLATKY:

- 30 Kč za vyšetření v ambulanci
- 90 Kč za vyšetření na pohotovosti
- 30 Kč za recept

CHODÍTE NA PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY? A CO BY VÁS PŘÍPADNĚ MOTIVOVALO CHODIT NA NĚ OPRAVDU PRAVIDELNĚ?

Preventivní prohlídky jsou v České republice velmi podceňovány, těchto prohlídek pravidelně využívá pouze 20 % lidí. Až 60 % lidí uvažuje v tom smyslu, že pokud je nic netrápí, nemají potřebu chodit k lékaři. Z dlouhodobých lékařských statistik je však zřejmé, že prevence má skutečně zásadní význam. Jestliže se nemoc zachytí včas, pacient má obvykle 95% šanci na vyléčení.

Doc. MUDr. BOHUMIL SEIFERT, Ph.D., 59 LET,
přednosta Ústavu všeobecného lékařství 1. LF UK

Preventivní prohlídkou poznáváme sami sebe. Pokud si na ni nejsme schopni ani jednou za dva roky najít čas, jsme nebezpeční sami sobě a špatným příkladem ostatním.

Preventivní prohlídka v intervalu dvou let totiž zajišťuje dospělým osobám systematickou kontrolu zdravotního stavu. Jejím smyslem je především rozpoznání rizikových faktorů a záchyt časných stadií nemocí. Zároveň je příležitostí k vyhodnocení životosprávy a poradenství ke zlepšení životního stylu. Atraktivní součástí preventivní prohlídky, zejména pro padesátníky, je zhodnocení kardiovaskulárního a onkologického rizika a zprostředkování protinádorových screeningových programů. Schopnost ovlivňovat rizika a rozpoznávat časná stadia nemocí je nejsilnější stránkou současné medicíny – a také jedním z důvodů, proč umíme prodloužovat život i jeho kvalitu.

Právě podle preventivní prohlídky každý nejlépe pozná, zda byl jeho výběr praktického lékaře správný a zda to s péčí myslí vážně. Můj termín preventivní prohlídky je příští týden.

JAN MAREŠ, 23 LET,
4. ročník Všeobecného lékařství 1. LF UK

Na pravidelné preventivní prohlídky k praktickému lékaři jsem nikdy nechodil.

Chodil jsem pravidelně pouze na dětskou nefrologii, ale když jsem si po 18. narozeninách musel hledat nefrologa pro dospělé, nechal jsem to vinou své lenosti plavat. Doufám, že tu lenost brzo překonám, protože vědět, že jsem zdravý, je dost dobrá motivace. A při studiu lékařství se neustále přesvědčuji, že prevence je jedna z nejdůležitějších věcí v medicíně, ne-li ta nejdůležitější 😊

DANIELA PÍSAŘOVICOVÁ, 35 LET,
pacientka Centra Individuální péče VFN

Jelikož jsem se musela naučit dobře hospodařit se svým časem a patřím bohužel k těm, kdo ho nemají nazbyt, o mé zdraví se starají v Centru individuální péče Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, kde mi poskytují zdravotní prevenci, na kterou

pravidelně docházím, a v případě akutních problémů zajistí komplexní servis všech vyšetření. Plně dodržuji rady své lékařky Centra individuální péče VFN – sportuji, otužuji se a pravidelně jím vyváženou pestrou stravu v adekvátním množství a snažím se dodržovat dostatečný pravidelný pitný režim.

MUDr. PETR SUCHARDA, CSc., 58 LET
primář III. interní kliniky VFN a 1. LF UK

Na preventivní prohlídce jsem byl nedávno po dost dlouhé době, protože to je moje povinnost zaměstnance. Ale preventivní vyšetření (urologické, koloskopické) jsem si zřídil již předtím sám, protože nemoci lékařského vzdělání ani délky praxe nedbají... A jako internista pochopitelně znám svůj krevní tlak a lipidy.

R. L., 50 LET,
pacientka VFN

Na preventivní prohlídky pravidelně chodím. Nejenom na mamografii, ale také na gynekologii, vyšetření střev a také ke svému praktickému lékaři. Snažím se o sebe pečovat, protože zdraví máme každý jen jedno. +

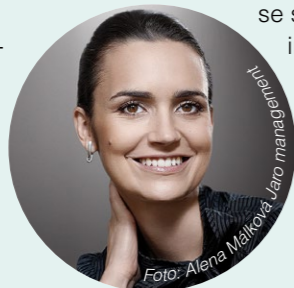

Foto: Alena Maláková, Jaro Mareš

Centrum individuální péče

Centrum individuální péče zajišťuje kompletní zdravotní péči na základě individuálního přístupu, rychlosti a pohodlí, komfortu, flexibility a časové úspory. Naše péče je zaměřena převážně na individuální klientelu, cizince, firmy a jejich zaměstnance.

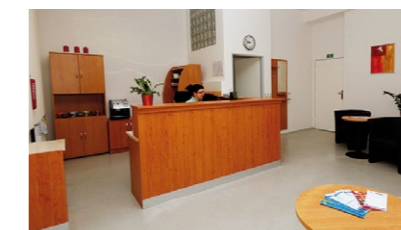
Nabízíme **roční členské programy** zahrnující služby za organizaci poskytované VFN v zájmu minimalizace časových ztrát a efektivního využití času klientů, zajištění e-mailového servisu, zajištění kvalifikovaného a jazykově vybaveného personálu, který je k dispozici příjemci služeb a jeho klientům. Zdravotní péče je zajišťována v oblasti preventivní i léčebné, ve sféře ambulantní i hospitalizační, se zajištěním veškerých diagnostických a léčebných procedur v nejkratším možném termínu.

Zároveň pro vás máme nabídku rozšířenou o **regenerační program**, který zajišťuje fyzioterapeutem individuálně sestavenou pravidelnou rehabilitační péči. Jedenkrát ročně nabízíme specializované komplexní vyšetření dle možnosti a specializované služby zaměřené na závažné civilizační choroby a mnoho dalších benefitů.

Na základě vašich potřeb a přání nabízíme nejen členské programy, ale také **komplexní preventivní jednorázové programy**, zaměřené na nejčastější onkolo-

gické diagnózy, civilizační choroby, nabízíme také preventivní program určený pro sportovce, rehabilitační, pneumologický či kardiologické preventivní programy a řadu dalších, které mají předcházet vzniku nežádoucího jevu, v našem případě projevu nemoci.

Poskytujeme pro zaměstnavatele pracovně lékařské služby, každý zaměstnanec je povinen absolvovat vstupní, periodické či řadové a výstupní prohlídky. Pracovně-lékařská péče je vyloučena

Centrum individuální péče VFN
Fakultní poliklinika VFN
Karlovo náměstí 32
128 08 Praha 2
areál A, 3. p.
Recepce: 224 966 417
www.individualnipece.cz

PREVENTIVNÍ PROGRAMY VFN:

- Program prevence nádorového onemocnění
- Program prevence nádorového onemocnění prsu
- Estetická chirurgie
- Genetika
- Předporodní péče
- Cévní chirurgie
- Zdravý životní styl
- Rehabilitační programy
- Psychiatrické a psychologické konzultace
- Psychologické testy osobnosti
- Sportovní psychologie
- Doprovědné psychologické vyšetření
- Očkování
- Komplexní preventivní vyšetření
- Preventivní vyšetření plic a plicních funkcí
- Kardiologický program
- Stomatologický program
- Laboratorní vyšetření
- Alergologie a klinická imunologie
- Sexuologické konzultace
- Léčba pro závislé na tabáku

ze svobodné volby lékaře. Jednou ze součástí pracovně lékařské služby je i zaměření na preventivní programy a poradenství na podporu fyzické, psychické a sociální pohody na pracovišti, vedoucí k posílení a udržení zdraví, pozitivního myšlení a aktivity pracovníků a k prevenci úrazů a postižení zdraví zaměstnanců v pracovním procesu.

Velkou výhodou Centra individuální péče VFN je návaznost na lékaře, jednotná kartotéka, minimalizace času objednávání a komplexní zajištění péče ve více oborech pod jednou střechou Fakultní polikliniky VFN. Dbáme na komfort, flexibilitu a úsporu času klientů. Vlastní investice do zdravotní prevence by měla být důležitou součástí života každého z nás. **(RED)**

Existuje v ČR účinná kardiiovaskulární rehabilitace?

Kardiiovaskulární choroby (onemocnění srdce a cév) patří mezi hlavní skupinu tzv. civilizačních chorob a jsou na prvním místě v příčinách úmrtí.

Jako součást prevence těchto chorob chybí v současné době v ČR vhodné metody systematické ambulantní kardiiovaskulární rehabilitace mimo lázeňskou péči. Pacientům po infarktu, ale i osobám se zvýšeným rizikem kardiiovaskulárních onemocnění není poskytována vhodná rehabilitační péče, zahrnující zejména pravidelné cvičení. Často je těmto pacientům z důvodu bezpečnosti předepisována jako léčba pouze neúčinná pohybová aktivita.

Kardiiovaskulární rehabilitace je komplexním přístupem k pacientům s onemocněním srdce a cév. Je zaměřena nejen na ovlivnění rizikových faktorů, jakými jsou poruchy lipidů, kouření, obezita, vysoký krevní tlak, ale také zvýšení pohybové aktivity.

„Znalosti a zkušenosti v oblasti kardiiovaskulární rehabilitace získávají naši odborníci v rámci Programu švýcarsko-české spolupráce – Fond Partnerství,“ uvádí MUDr. Martin Matoulek, Ph.D., z III. interní kliniky. Získané znalosti umožní zvýšit dostupnost kardiiovaskulární rehabilitace i pro pacienty, kteří jsou z běžné rehabilitace vyloučeni – např. pacienti se srdečním selháním, pacienti

způsob lékařské péče o pacienty s civilizačními onemocněními. Dříve byli pacienti – např. po infarktu myokardu nebo s chronickým srdečním selháním – posláni do lázní, bylo jim doporučováno, aby dodržovali dietní a klidový režim. Dnes pacienti po kardiochirurgické operaci nebo perkutánní intervenci stráví v láních 3 týdny, což je pro změnu dlouhodobých návyků a změnu životního stylu příliš krátká doba,“ dodává MUDr. Matoulek.

Klinické studie ukázaly, že řízená pohybová aktivita zlepšuje kondici pacientů, kvalitu života, orientaci a zmírňuje symptomy. Kardiiovaskulární rehabilitace vedla ke snížení počtu hospitalizací

o 7%. **I pro pacienty s vážným srdečním onemocněním tedy platí, že život je pohyb.**

Do projektu, který iniciovala VŠTJ Medicina Praha, jsou dále zapojeny VFN, 1. lékařská fakulta UK, Česká komora fitness a švýcarská

klinika prof. Huga Sanera, který je považován za průkopníka kardiiovaskulární rehabilitace v Evropě. „Pokud se v ČR podaří u pacientů po infarktu myokardu zavést ambulantní program řízené pohybové aktivity po dobu 8 až 12 týdnů, dojde ke snížení jejich mortality asi o čtvrtinu. V přepočtu na celou populaci takto nemocných to představuje zachránit tři až pět tisíc lidských životů ročně,“ uvedl prof. Hugo Saner z Inselspital Bern ve Švýcarsku.

„Pro pacienty je připraven tříměsíční program – celkem 36 cvičebních jednotek. Během této doby je většina pacientů schopna realizovat drobné ale významné změny životního stylu. Třeba jen začít trochu více chodit a mnozí pokračují ve cvičení dál,“ upřesňuje MUDr. Vladimír Tuka, Ph.D., z III. interní kliniky a dodává, že kromě individualizovaného programu řízené pohybové aktivity se v centru zaměřují i na intervenci jídelníčku nebo optimalizaci farmakoterapie, tedy na komplexní přístup. **(JAT, PP)**

Foto: Václav Kříž

Nové projekty z Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze v partnerství s 1. lékařskou fakultou Univerzity Karlovy zahájila 1. ledna 2014 realizaci dvou projektů spolufinancovaných z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci 11. výzvy Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost. Na realizaci projektů získá VFN více než 31 milionů korun z ERDF, téměř 2,8 mil. Kč z rozpočtu Hlavního města Prahy a 2,8 mil. Kč dofinancuje z vlastních zdrojů.

PÉČE O NEZRALÉ NOVOROZENCE, REG. Č. CZ.2.16/3.1.00/21564

Cílem projektu je prostřednictvím nově pořízeného přístrojového vybavení zajistit výzkum v oblasti zkrácené péče o nezralé novorozence a implementovat do klinické praxe lepší praktiky léčby těchto pacientů. Celkem bude pořízeno 31 moderních zdravotnických přístrojů, zejména inkubátorů, ventilačních systémů a monitorovacích systémů, za téměř 17 milionů korun.

Projekt přispěje zejména k řešení následujících výzkumných úkolů:

- Zavedení nových postupů a techniky ve stabilizaci a resuscitaci extrémně nezralých novorozenců (tzv. zlatá hodina).

- Optimalizace umělé plicní ventilace a její vliv na morbiditu nezralých novorozenců (volume target ventilation).
- Stabilizace plicního objemu neinvazivní ventilační podporou a vliv na zkrácení a snížení potřeby umělé plicní ventilace (bi-level nasal CPAP).
- Zhodnocení významu funkční echokardiografie a near infra-red spektroskopie (NIRS) pro zlepšení selektivní cílené léčby cirkulačních poruch nezralých novorozenců.

VÝZKUM PLICNÍ CIRKULACE A HEMODYNAMIKY, CZ.2.16/3.1.00/21565

Cílem projektu je prostřednictvím nákupu špičkového přístrojového vybavení zajistit výzkum moderních strategií péče o kriticky nemocné a pacienty s plicní hypertenzí, tak aby výsledky umožnily vznik provázaného a optimalizovaného systému péče s minimalizací utrpení nemocných, komplikací diagnostických a terapeutických

výkonů a snížení nákladnosti dané péče. Jako součást projektu budou pořízeny čtyři přístroje za více než 19,5 mil. Kč: systém pro elektrofyziologické vyšetření intrakardiálních potenciálů, systém pro bed-side monitoraci a dva echokardiografické přístroje.

Realizace tohoto projektu přispěje zejména k řešení následujících výzkumných úkolů:

- Optimalizace pulmoprotektivních a kardioprotektivních ventilačních režimů u kriticky nemocných.
- Optimalizace strategií pro monitoraci hemodynamiky kriticky nemocných s postižením plicní cirkulace.
- Upřesnění elektromechanického postižení u nemocných s plicní hypertenzí, u nemocných se zánětlivými kardiomyopatiemi a u pacientů s hereditárními kardiomyopatiemi.
- Optimalizace strategie a indikací implantací kardioverterů-defibrilátorů a biventrikulárních stimulatorů u nemocných s postižením pravé komory.
- Optimalizace strategie péče o kriticky nemocné s postižením plicní cirkulace v oblasti intermediární a návazné péče. **(OEG)**

Nový projekt z Operačního programu Praha – Adaptabilita

Od 1. července 2013 realizuje Všeobecná fakultní nemocnice v Praze projekt **Inovace doktorského studijního programu adiktologie ve VFN v Praze a na 1. LF UK v Praze o aktuální perspektivy v biomedicině, reg. č. CZ.2.17/3.1.00/36064**, s rozpočtem přes 2 mil. Kč, na jehož realizaci

získala finanční prostředky v rámci 6. výzvy Operačního programu Praha – Adaptabilita, spolufinancovaného Evropským sociálním fondem.

Cílem projektu je inovovat Ph.D. studijní program adiktologie o biomedicínskou komponentu. Postgraduální studium adiktologie tím reaguje na potřeby postgraduálního vzdělávání ve vědě a výzkumu a publikačních dovednostech u absolventů magisterského oboru adiktologie a dalších oborů (medicína, ▶

I PRO PACIENTY S VÁŽNÝM SRDEČNÍM ONEMOCNĚNÍM PLATÍ, ŽE ŽIVOT JE POHYB.

s implantovanými kardiovertery-defibrilátory apod.

Bezprostřední benefit ze zavedení programů kardiiovaskulární rehabilitace budou mít pacienti, kterým se výrazně zvýší kvalita života. „Snažíme se změnit dosavadní

psychologie, farmacie atd.). Cílovou skupinou projektu jsou studenti Ph.D. adiktologie a akademičtí pracovníci ve zdravotnictví, působící v Ph.D. programu oboru adiktologie.

Ústředním tématem projektu

je zejména rozvoj spolupráce se zahraničními institucemi v oblasti výzkumu a vývoje skrze stáže

a praktickou výuku studentů a akademických pracovníků ve zdravotnictví (sdílení příkladů dobré praxe prostřednictvím stáží) a skrze hostování zahraničních akademických pracovníků. Další oblastí je zapojení odborníků z klinické praxe do inovovaného studijního programu (budou vytvořeny sylaby dvou předmětů s biomedicínskou speci-

alizací v oboru adiktologie) a následná výuka biomedicíny studentů Ph.D. studia ve dvou semestrech. V rámci projektu budou současně realizovány specifické aktivity za účelem zvýšení konkurenceschopnosti studentů v publikování výstupů jejich práce v domácích i v mezinárodních odborných časopisech. **(OEG)**

Poděkování paní Josefíně Napravilové

Před necelými čtyřmi lety se vedení 1. lékařské fakulty UK v Praze poprvé setkalo s paní Josefínou Napravilovou, významnou osobností, která oslovila 1. LF UK s velkorysou nabídkou a rozhodla se jí věnovat peněžitý dar, určený nejlepším studentům prvních a šestých ročníků. Tehdy Josefína Napravilová řekla: **„Bude mi šestadevadesát let. Pořád jsem ale spojena s univerzitami a se studenty. Přejí si, abychom zase měli dobrý studovaný národ.“** Tato slova si mnozí z nás uchovávají v paměti.

V dalších letech se konala již pravidelně setkání paní Napravilové s oceněnými studenty a vedením fakulty, která proběhla vždy ve velmi přátelské a příjemné atmosféře. V letošním roce oslavila 100. výročí narození, ale bohužel nás také navždy opustila.

Život paní Josefíny Napravilové zasvěcený práci a pomoci československým občanům postiženým válkou, její poválečná pomoc při návratu českých a slovenských dětí, které byly zavlčeny během války do Německa, a pomoc při repatriaci dětí zavlčených do různých částí Evropy zasluhuje hluboký obdiv a úctu. Z mnohých rozhovorů s paní Napravilovou byl zvláště dojemný příběh Václava Hanfy, který ji po celý její život nazýval maminkou, ale i řada dalších osudů, o nichž ráda vyprávěla.

Vedení 1. lékařské fakulty UK v Praze si hluboce váží všeho, co vykonala, a je si vědomo někdy až nesdílitelnosti těchto činů.

Josefína Napravilová prožila bohatý život naplněný tou nejkrásnější prací – vracela lidem radost a lásku. A především za to je nutno jí poděkovat. **(VH)**

Spolupráce 1. LF UK s Domovem v Terezíně

Domov se zvláštním režimem Terezín (zařízení hl. m. Prahy) poskytuje pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a osobám se stařeckou, Alzheimerovou a ostatními typy demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Domov spolupracuje s Městským úřadem Terezín a Základní školou Terezín při pořádání kulturních a společenských akcí. Kromě toho spolupracuje se Střední pedagogickou školou Litoměřice.

V uplynulých letech se stala partnerem domova i 1. lékařská fakulta UK, která poskytla záze-
mí a stala se spoluorganizátorem jeho akcí v Akademickém klubu 1. LF UK ve Faustově domě. Je přáním fakulty, obdobně jako je tomu u ostatních institucí, které s domovem spolupracují na pozitivní změně v životním způsobu, aby se předcházelo vyloučení těchto handicapovaných osob ze společnosti. Domov Terezín pořádá pravidelné výstavy svých prací ve Faustově domě s doprovodným kulturním programem. Na fakultě jsou vždy vítáni. **(VH)**

K čemu je urologům dobrý trojrozměrný obraz

Asi všichni známe výjimečný zážitek z 3D kina, kdy se příběh promítaný na plochem plátně při nasazení speciálních brýlí najednou vynoří trojrozměrně velmi blízko nás – prostě působí „jako živý“. Podobnou zkušenost mají od letošního ledna při operacích dospělých i děti lékaři Urologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze na Karlově.

Téma zpracovali prof. MUDr. Tomáš Hanuš, DrSc., doc. MUDr. Radim Kočvara, CSc., MUDr. Libor Zámečník, Ph.D., MUDr. Josef Sedláček a MUDr. Květoslav Novák z Urologické kliniky VFN a 1. LF UK.

Operace prováděné laparoskopickou technikou, laicky řečeno „klíčovou dírkou“, tedy bez otevření břišní dutiny klasickým řezem, jsou již dnes běžně využívány. Do břišní dutiny se jen několika malými otvory zavedou nástroje, zdroj světla a kamera spojená s televizní obrazovkou, kterou operátor sleduje v průběhu výkonu. Výhodou 3D laparoskopických systémů je zobrazení třetího rozměru, který umožňuje **lepší prostorové vnímání a prokreslení detailů veškerých struktur těla**. Všechny pohyby při operaci tedy mohou být preciznější, preparace tkání je **bezpečnější, rychlejší** a pro operátora méně únavná. V konečném důsledku je operace kratší a s minimální krvní ztrátou.

Na Urologické klinice jsme 3D laparoskopický systém v minulosti vyzkoušeli již několikrát, vlastní máme k dispozici od prosince 2013. Zakoupili jsme jej díky finančnímu daru na konto Nadačního fondu Lucie, který pracuje při naší klinice již téměř 20 let.

3D LAPAROSKOPII VYUŽÍVÁME U VÍCE NEŽ POLOVINY PROVEDENÝCH OPERACÍ.

Od počátku letošního roku 3D laparoskopii využíváme u více než poloviny provedených operací. V budoucnu budou jistě všechny výkony prováděny v režimu 3D. V současnosti je metoda vhodná u složitějších operací. U dospělých pacientů zejména při úplném odstranění prostaty pro nádorové onemocnění (radiokální prostatektomie) či při resekci ledvin pro nádor, u dětí s vrozenými vadami pak při laparoskopické

CO JE CO?

ANASTOMÓZA – umělé spojení mezi dvěma dutými orgány, např. cévami či orgány zažívacího ústrojí.

ENDOSKOPIE – metoda umožňující prohlédnutí vnitřních tělesných dutin nebo dutých orgánů, používá se k diagnostice i k léčbě.

LAPAROSKOPIE – endoskopické vyšetření břišní dutiny pomocí laparoskopu, který se zavádí břišní stěnou.

MOČOVÉ ÚSTROJÍ – tvořeno ledvinami a močovými cestami, ke kterým se řadí močovod, močový měchýř a močová trubice.

PROSTATA – předstojná žláza, která je součástí mužského pohlavního ústrojí a obepíná počátek močové trubice.

RESEKCE – chirurgické odstranění části orgánu.

STENT – výztuž vkládaná do trubicových orgánů k zajištění jejich průchodnosti.

UROLOGIE – obor zabývající se nemocemi močového ústrojí a mužských pohlavních orgánů.

Laparoskopické instrumentarium.

rekonstrukci ledvinné pánvičky (pyeloplastice) či při odstranění nefunkční části ledviny a močového (heminefroureterektomií).

3D ZOBRAZENÍ U RAKOVINY PROSTATY A LEDVINY

Dominantním výkonem u dospělých pacientů s lokalizovaným zhoubným nádorem prostaty na naší klinice je tzv. endoskopická extraperitoneální **radikální prostatektomie**. Operace se provádí laparoskopickou metodou, ale v prostoru vytvořeném nad močovým měchýřem, tedy mimo dutinu břišní, a je při ní odstraněna celá prostata se semennými vajíčky. Od roku 2008 už jsme provedli přes 350 těchto výkonů, v posledních letech asi 80 ročně.

Prostata je uložena za stydkou sponou a u obézních pacientů velmi hluboko v pánvi. Při laparoskopickém přístupu všechny struktury vidíme zvětšené a lépe než při otevřené operaci. Jsou zde rozhodně menší krevní ztráty. Pro pacienta jsou však nejdůležitější možné nežádoucí funkční důsledky operace – inkontinence moči a erektilní dysfunkce. 3D systém nám pomáhá lépe odlišit anatomické detaily při preparaci nervové cévních svazků kolem prostaty a močové trubice pod prostatou, což je zásadní právě v prevenci výše uvedených funkčních komplikací. 3D systém je nespornou výhodou i při rekonstrukční fázi

U NEJMENŠÍCH PACIENTŮ JSOU LAPAROSKOPICKÉ OPERACE MOŽNÉ OD PRVNÍHO ROKU ŽIVOTA.

operace, tedy při provádění tzv. anastomózy – našití močové trubice na hrdlo močového měchýře, aby byla obnovena kontinuita močových cest.

Další významnou operací, kde se uplatňuje 3D zobrazení, je **resekce nádorů ledvin**. Díky časnější diagnostice nádorů ledviny se snažíme stále častěji o zachovnou operaci, tedy o odstranění nádoru, nikoli

! ŘEKNĚTE SVÉMU PRAKTIKOVÍ V SOUVISLOSTI S...

... OPERACÍ PRO NÁDOR PROSTATY

Svému praktickému lékaři v první řadě **předejte zdravotní dokumentaci** vydanou urologem. V ní jsou všechny informace, týkající se předoperačního vyšetření a jiných požadavků. Určitá omezení životního režimu po operaci jsou spíše individuální, podobně jako doba pracovní neschopnosti. Je doporučeno 4–6 týdnů od operace nezdvihat těžší břemena, neprovádět výraznější fyzickou aktivitu (např. náročný sport, posilování, práce na zahradě), není vhodná jízda na kole. Nutný je dostatečný příjem tekutin v množství 2–2,5 litru denně.

... LAPAROSKOPICKOU OPERACÍ DÍTĚTE

Zásadní informací pro praktického dětského lékaře je skutečnost, zda byl **zaveden ureterální stent** – tedy dlaho do močového. Její přítomnost totiž zvyšuje riziko infekčních komplikací, zejména u dívek, které jsou dosud na plenách. Proto všechny děti po operaci se zavedeným stentem dostávají antibiotickou léčbu. Cizí těleso v podobě stentu může být také příčinou opakovaného pozorování krve v moči. V takovém případě se doporučuje přechodně fyzický klid, dostatečný příjem tekutin a krev z moči v dalším průběhu obvykle vymizí. V případě zvýšené teploty nebo bolesti je nutná kontrola lékařem. Stent je odstraňován endoskopicky přes močovou trubici v krátké celkové anestezii v odstupu 4–6 týdnů od pyeloplastiky.

celé ledviny. Loni jsme takových výkonů provedli 33. Nádor je nutné odstranit celý. Výhoda 3D zobrazení tkví v rozeznání tkáně v místě resekce a v následujícím ošetření plochy po resekci. U našeho 3D systému je navíc výhodou možnost ohnout konec kamery v několika směrech – tudíž je vizuálně i technicky snazší resekce nádoru i na hůře dostupných místech ledviny.

LAPAROSKOPIE U DĚTÍ

U nejmenších pacientů jsou laparoskopické operace možné od prvního roku života. Provádějí se především pro vývojové vady močového ústrojí – nejčastěji pyeloplastiky pro vrozenou překážku v přechodu ledvinné pánvičky a močového (tzv. kongenitální hydronefrózu), která je příčinou poruchy odtoku moči z ledviny. Laparoskopická pyeloplastika je zahájena vpíchnutím optického a dvou pracovních kanálů o průměru 5 mm do břišní dutiny. Podél stěva pronikáme k postižené ledvině, kde provedeme rekonstrukci. Před dokončením anastomózy zajistíme odvod moči z ledviny vložením stentu (výztuže) nebo vytvořením vývodu, tzv. nefrostomie. U některých dětí lze operaci provést bez nutnosti zajištění odvodu moči. Rekonvalescence je velmi rychlá, je sníženo riziko infekčních komplikací a dítě nepodstupuje další výkon k odstranění ureterálního stentu. +

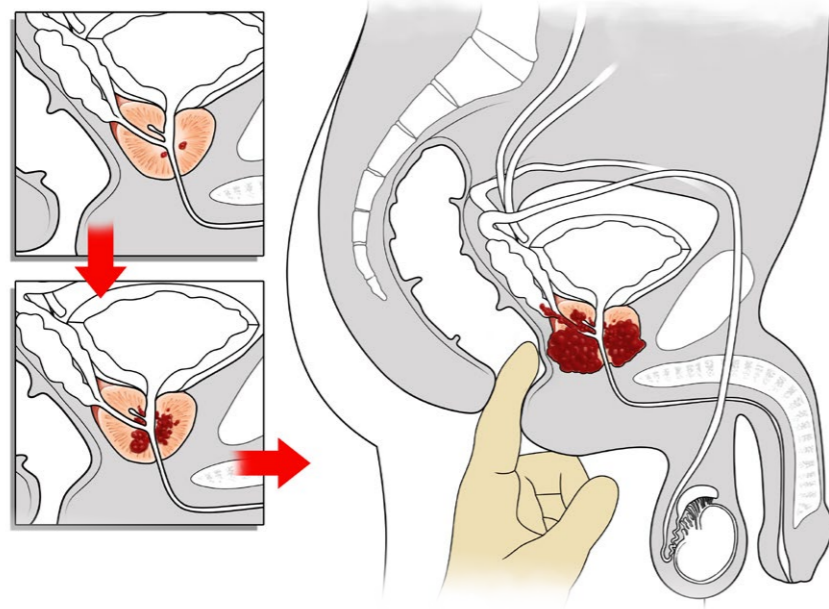

Foto: Václav Kříž a archiv Urologické kliniky

Při laparoskopické operaci se do břišní dutiny proniká jen několika malými otvory.

VYŠETŘENÍ ZVĚTŠENÉ PROSTATY (S NÁDOREM) KONEČNÍKEM

Průvodce péčí...

...nemocného při laparoskopické operaci nádoru prostaty

Po zjištění nádoru prostaty by měl být pacient především seznámen se všemi riziky operace (endoskopické extraperitoneální radikální prostatektomie) a s jejími následky lékařem, který výkon doporučuje, ale především samotným operátorem.

CO VÁS ČEKÁ PŘED OPERACÍ

Hospitalizace začíná den před vlastním výkonem. Na oddělení se pacienta ujmu sestra a též ošetřující lékař. Zkontroluje jej anesteziolog, který mu vysvětlí průběh anestezie. Pacient podstoupí tzv. střevní přípravu – to znamená, že pije speciální roztok, po kterém dojde k dokonalému vyprázdnění střev přirozenou cestou. Od určité doby je nutné lačnit a příjem tekutin je pouze v infuzi. Hodinu před samotným výkonem v den operace je pacientovi podán mírně tlumící lék.

JAK OPERACE PROBÍHÁ

Samotná operace trvá obvykle 2–3 hodiny a dělá se vždy v celkové anestezii. Z několika menších řezů (0,5–2 cm velkých) v dolní polovině břicha se pronikne do prostoru pod svaly nad močovými měchýřem, kam jsou zavedeny porty (trubičky

cca 5–10 mm silné) a prostor je napuštěn oxidem uhličitým. Touto cestou se laparoskopickými nástroji dostaneme k prostatě, která je uložena hluboko v pávni. Je nutné ji oddělit od močového měchýře společně se semennými vajíčky, pod prostatou je přerušena močová trubice. Prostata je odstraněna a močový měchýř je pak opět spojen stehy s močovou trubicí. Při tom je do močového měchýře na několik dní zavedena cévka k odvodu moči. Do místa operace se také vloží drén (trubička) k odvodu pooperačního sekretu. Podle povahy nádoru a jiných předoperačních parametrů se někdy při operaci odstraňují lymfatické uzliny v oblasti pánve. K odstranění prostaty a uzlin je nutno jeden z řezů zvětšit na potřebnou velikost.

CO VÁS ČEKÁ PO OPERACI

Po výkonu je pacient uložen na jednotku intenzivní péče k monitorování životních funkcí a jsou mu podávány léky proti bolesti. Další den se právě po laparoskopickém výkonu pacienti cítí lépe, někteří se vracejí zpět na standardní oddělení. Obvykle přijímají kašovitou stravu,

než se „rozhýbou“ střeva po anestezii – k tomu přispívá i chůze, která je již první den po operaci obvykle možná. Další dny jsou již bez většího omezení jídla i pohybu. Drén je odstraněn 2.–3. den, 7. den se provádí rentgenové vyšetření močového měchýře k ověření těsnosti místa sešití s močovou trubicí. Pokud je vše v pořádku, odstraňujeme močovou cévku. Pacient jde většinou domů 8. den po operaci. Do plného zhojení operační rány a odstranění stehů (cca 10. pooperační den) je vhodnější jen sprchování a nedoporučuje se koupání.

MOŽNÉ KOMPLIKACE

Úniky moči jsou častější v časovém intervalu po operaci, stav se významně příznivě mění s časem a zlepšení je možné do roka až do dvou let po výkonu. Přibližně 70% pacientů nepotřebuje žádnou nebo jen jednu „jistící“ vložku tři měsíce po operaci, po roce dosahuje toto číslo až 90%. Operaci může být ovlivněn sexuální život – možné jsou poruchy erekce a nepřítomnost ejakulace. Erektile se může zlepšit nebo upravit až dva roky od operace. +

Představujeme Urologickou kliniku 1. LF UK a VFN

Urologická klinika byla založena profesorem Eduardem Hradcem v roce 1975. Poskytuje kompletní diagnostickou a léčebnou péči v celém rozsahu urologie, zajišťuje pregraduální, postgraduální i specializační výuku studentů a lékařů.

Klinika má ambulantní část pro akutní případy a poradny pro chronicky nemocné, dvě lůžková oddělení pro dospělé pacienty, jednotku intenzivní péče a lůžkové oddělení pro dětskou urologii s jednotkou intenzivní péče. Na klinice jsou tři operační sály pro otevřenou a laparoskopickou operativu, jeden sál výhradně pro endoskopické operace dolních cest močových a jeden sál pro endoskopické operace vybavený rentgenovým stolem. Oddělení dětské urologie poskytuje unikátní péči, operuje pacienty z celé republiky a je poskytovatelem komplexního vzdělání v oboru dětské urologie.

KLINIKA V ČÍSLECH

Loni bylo na klinice provedeno 2514 operací – z toho 199 laparo-

skopických výkonů u dospělých pacientů. Na dětském oddělení lékaři provedli 140 velkých operací, 221 malých, 141 endoskopických a 89 laparoskopických výkonů. Ambulance Urologické kliniky navštívilo téměř 52 000 pacientů.

VÝUKA NEJEN MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ

Urologická klinika 1. LF UK a VFN vyučuje české i zahraniční studenty všeobecného lékařství 6. ročníku a jako součást programu Erasmus, dále studenty navazujícího magisterského studia 1. a 2. ročníku v oboru intenzivní péče. Posluchači všeobecného lékařství se pravidelně zúčastňují výuky na všech pěti operačních sálech kliniky a sami si mohou vyzkoušet rozdíl mezi 2D a 3D obrazem na trenažérech v laparoskopické učebně. Nyní klinika plánuje přenos obrazu mimo sály, do seminární místnosti, kde bude možné s učitelem probírat průběh operace podrobněji, bez rušení operátora. Studenti se díky tomu seznámí s aktuálními možnostmi léčby, zejména onkologických pacientů s nádory prostaty a ledviny a dětí s vrozenými vadami ledvin. +

KONTAKT

Urologická klinika 1. LF UK a VFN, Ke Karlovu 6, 128 08, Praha 2, ☎ 224 967 829

JSME TU PRO VÁS

prof. MUDr. Tomáš Hanuš, DrSc.
přednosta kliniky od roku 2009

Specializuje se na rekonstrukční urologii a onkourologii. Je garantem 1. LF UK specializačního popromočního a celoživotního vzdělávání v oboru urologie, od roku 1999 je proděkanem 1. LF UK pro klinickou výuku a od roku 1993 členem výboru České urologické společnosti ČLS JEP.

Koníčky: Rád běhá na lyžích, jezdí na kole a poslouchá klasickou hudbu.

Kontakt: tomas.hanus@lf1.cuni.cz

doc. MUDr. Radim Kočvara, CSc.
zástupce přednosta, vedoucí Centra dětské urologie

Specializuje se na dětskou laparoskopii a rekonstrukční urologii.

Koníčky: Rád lyžuje a chalupaří.

Kontakt: radim.kocvara@lf1.cuni.cz

MUDr. Libor Zámečník, Ph.D.
primář kliniky

Specializuje se na poruchy urodynamiky a klinickou andrologii.

Koníčky: Rád cestuje.

Kontakt: libor.zamecnik@vfn.cz

MUDr. Květoslav Novák
vedoucí operačních sálů

Specializuje se na laparoskopii a endourologii.

Koníčky: Rád jezdí na kole a běhá maratony.

Kontakt: kvetoslav.novak@vfn.cz

Olga Krpatová
vrchní sestra

Ráda sportuje a chalupaří.

Kontakt: olga.krpatova@vfn.cz

Studenti 1. LF UK v zahraničí: Mise Keňa!

Slnko, chudoba, levy, savany... Každému napadne niečo iné, keď sa povie Afrika. Pre mňa to bol sen. Odmalička som mala zvláštne blízky vzťah k Afrike. Po nástupe na 1. lekársku fakultu UK v Prahe tento sen začal nadobúdať zmysel a aj realnejšie rysy.

MUDr. Denisa Grygláková, čerstvá absolventka 1. LF UK

V poslednom ročníku som sa dozvedela o možnosti vycestovať do Kene, tak som neváhala ani chvíľu. Po ročnej príprave som bola vybraná s ďalšími štyrmi študentmi. Okrem nás cestovali aj lekárka z infekčného oddelenia a zubná lekárka. Cieľom našej cesty bolo Itibo. Malá osada v západnej Keňi. Už 8 rokov tu pôsobí český zdravotník Aleš Bárta, ktorý za pomoci humanitárnej organizácie ADRA vybudoval zdravotné stredisko, ktoré navštevujú tisíce ľudí. Ambulancia tu funguje každý deň okrem soboty, tento deň sa svätí, keďže väčšina obyvateľov sú adventisti siedmeho dňa.

infekcie, vzácnosťou ale neboli ani typické mieste ochorenia, ako je malária, tuberkulóza, brušný týfus alebo svrab. Nespočetnú časť našich pacientov tvorili HIV pozitívni, pri ktorých sme museli byť zvlášť opatrní. Veľmi ma prekvapilo, že najväčší počet pacientov prichádzal s príznakmi vysokého tlaku, bolesťami kĺbov a cukrovkou. Afrika ako taká tam však spočíva v niečom inom, a to je nedostatok peňazí. Mohli sme dať pacientovi s vysokým tlakom lieky na 7 dní, ale on už si ďalšie nekúpil, pretože na ne nemal peniaze.

Druhá časť našej práce spočívala v emergency príjme. V zdravotníckom zariadení sa okrem ambulancie nachádza aj pôrodnica a dva malé chirurgické sály. Denne k nám prichádzali pacienti s drobnými ranami na šitie, výnimkou ale neboli ani väčšie poranenia. Africký ľud je oveľa viac temperamentný a impulzívny, osobné spory sa riešia ručne stručne mačetai. Zvlášť mi utkvel v pamäti pacient, ktorý bol zranený mačetaou na hlave až tak, že mal prerazenú lebku až k mozgu. Pacient, o ktorého by sa u nás staral tím neurochirurgov v najlepšej nemocnici, sa tam odoperoval na malom sále pri vedomí, ale s vysokou dávkou

liekov proti bolesti. O pár dní šiel v dobrej nálade domov. Prekvapili ma aj ženy, ktoré k nám prichádzali na pôrod a už o pár hodín zabalili dieťa do šatky, nasadli na motorku, čo je tam najtypickejší dopravný prostriedok, a odišli domov. Bolo to preto, lebo žena, keď porodí, tak podľa ich tradície musí ešte v ten deň zjesť uvareného kohúta.

... A NEBERÚ POMOC OD LÉKARA AKO POVINNOSŤ

A čo nás tiež bavilo na pacientoch, bola ich obrovská vďačnosť. Mnohí prešli desiatky kilometrov, aby sa k nám dostali na ošetrovanie, trpezlivo čakali v ambulancii dlhé hodiny a nikdy sa nestážovali. Je príjemné pomáhať ľuďom, ktorí sa za to nemajú ako odmeniť a pomoc od lekára neberú ako povinnosť a samozrejmu vec.

Celý mesiac strávený v Keňi bola pre mňa najväčšia životná skúsenosť a som za ňu nesmierne vďačná. Načerpala som tam nielen mnohé poznatky z medicíny, ale oveľa viac som tam pocítila zmysel svojej práce, dôvod šesťročnej driny v školských laviciach na medicíne, ale hlavne poznanie, že človek nepotrebuje mať peniaze a majetok na to, aby sa usmieval a bol šťastný. +

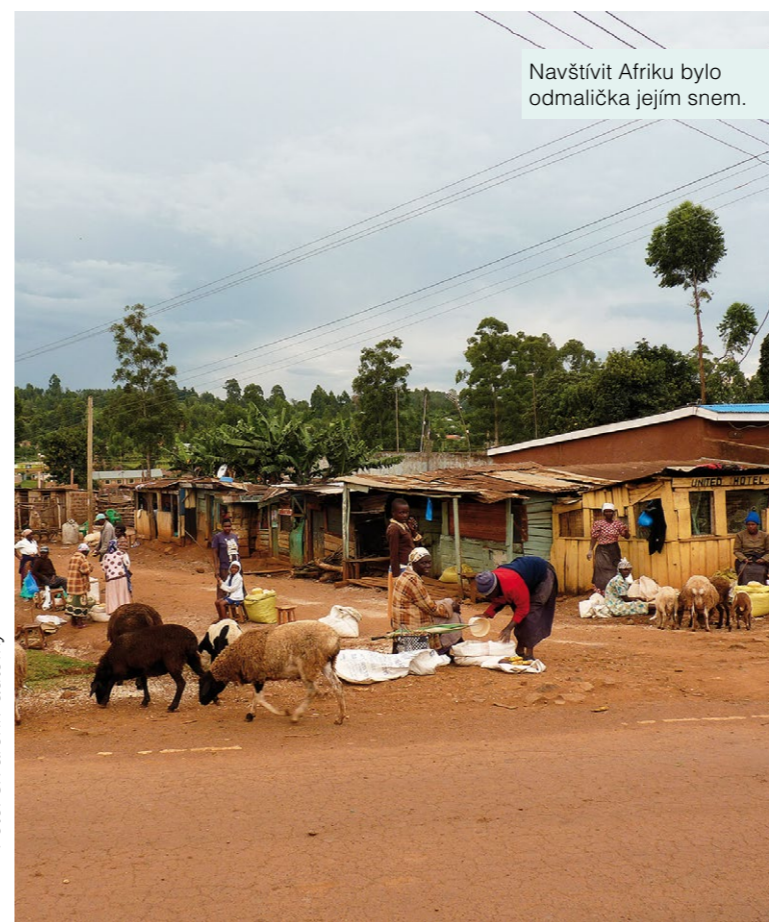

Na operačnom sále v osade Itibo.

ŽENY, KTORÉ PRICHÁDZALI NA PÔROD, UŽ O PÁR HODÍN ZABALILI DIEŤA DO ŠATKY, NASADLI NA MOTORKU A ODIŠLI DOMOV.

AFRICANIA VYDRŽIA OVEĽA VIAC...

Miestni obyvatelia si už na fungovanie „bielych doktorov“ zvykli a čakáreň bola dennodenne plná pacientov s rôznymi problémami. Najčastejšie respiračné a črevné

Navštíviť Afriku bolo odmalička jejím snem.

Foto: 3x archiv autorky

Denisa Grygláková s keňskými deťmi.

Od skokanského můstku k zubnímu

Rychlobruslařka Martina Sábílková, plastický chirurg Bohdan Pomahač. Dvě osobnosti, které za jedničku ve sportu a v medicíně označuje teprve 19letá **Michaela Doleželová** (na snímku vlevo). **Studentka 1. ročníku zubního lékařství** 1. lékařské fakulty UK a skokanka na lyžích, které účast na nedávných XXII. zimních olympijských hrách v Soči utekla ve dvouletém nominačním období jen o pár bodů (mj. ostatní reprezentantky ČR nevybojovaly žádné body). Druhé místo z prosincové univerziády v Itálii nebo 11. místo v závodě světového poháru v Německu a „sportovní škola života“ však několikrát osobně mistryni ČR možná předpovídají budoucnost, přinejmenším tu olympijskou...

Se skoky začala Míša ve 12 letech a zatím jich má za sebou něco mezi 5 a 6 tisíci. Ten nejdelší se jí povedl loni v létě na závodech v Planici – 137,5 metru je zároveň ženský český rekord. „Ve škole je nejobtížnější skloubit závodění s výukou. Na fakultě se mi snaží vyjít pokud možno vstříc, i tak je to však těžké propojit,“ říká Míša.

A pokud by si musela vybrat mezi medailí z olympiády a jednodušším oborem či školou, co by zvolila? „To je hodně těžká volba. Spíš bych se asi vzdala medaile, protože závodění není na dlouhou dobu. Člověk se mu může věnovat jen omezený čas, ale díky vzdělání může být zaměstnan po zbytek života. Zatím přemýšlím v tom smyslu, že až skončím se závoděním, chtěla bych se naplno věnovat stomatologii.“ má Míša jasno. **(JAT)**

SMČ nejen pro studenty

Spolek mediků českých (SMČ) je dobrovolná studentská organizace sdružující studenty 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Pořádáme mnoho různých akcí, z nichž můžeme jmenovat třeba již tradiční prosincovou 1+6 Medik Party – neoficiální loučení s šestáky a současně vítání nových prváků. Obě skupiny zde soutěží například v řezání kokosu pilkou na lebky nebo v testu paměti v podobě zapamatování a odřikání

jména Mirečkova dědečka ze známé filmové série o básnících. Akce se pravidelně účastní i pan děkan, který pasuje přítomné prváky stehenní kostí a předává jim slavnostní diplomy.

Avšak SMČ se neorientuje jen na organizaci akcí, skýtajících kýžených uvolnění při těžkém studiu medicíny. Jako součást **Kapky krve** chodíme dávat krev do VFN. Pravidelně také pořádáme **Mikulášskou nadílku**, kdy v přestrojení za Mikuláše, čerta a an-

děla navštěvujeme děti, co musejí tento den trávit na lůžkovém oddělení některé z pražských nemocnic, dáváme jim malé dárečky, za což nám jsou odměnou jejich zářící obličej.

Každý člen SMČ může také využívat našich prostorů ve Faustově domě.

Těšíme se na vás na některé z našich akcí!

Jan Müller,
člen představenstva SMČ

Foto: archiv M. Doleželové

Když věda pomáhá

Všeobecná fakultní nemocnice v Praze je velkou zdravotnickou a spolu s 1. lékařskou fakultou Univerzity Karlovy i výukovou a vědeckou institucí. Svým významem patří k předním v republice. Z vysoké úrovně výzkumu profitují především pacienti.

MUDr. Jan Bříza, CSc., MBA
zástupce ředitelky VFN,
náměstek pro vědu, výzkum a vzdělávání

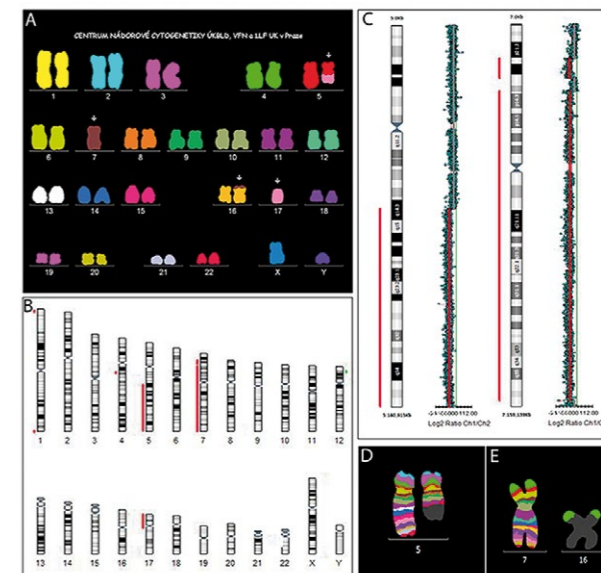
V nemocnici je prioritně zaváděna řada nových diagnostických i léčebných metod. Někdy jde i o metody, které byly v době našeho studia pouze ve futurologických knihách.

Dnes se ve VFN v léčbě experimentálně používají kmenové buňky. Molekulárně biologická diagnostika je standardem. Transplantace kostní dřeně rutinní záležitostí. V léčbě akutního infarktu myokardu či jiných cévních onemocnění jsou používány moderní intervenční metody, které jsou dostupné 24 hodin denně. Neustále se zvyšuje podíl operací prováděných miniinvazivní technikou. Pokroky v moderní anesteziologii a perioperační péči umožňují spolu s rozvíjející se operační technikou posouvat hranice operability do stále vyšších věkových kategorií. Moderní onkologie se již neobejde bez prediktivního vyšetřování na subbuněčné úrovni... V tomto výčtu bychom mohli pokračovat ve všech oborech.

Hlavním cílem výzkumných projektů vedených ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze je **posunout možnosti diagnostiky a léčby zejména civilizačních a onkologických onemocnění.** Hlavní výzkumný projekt nemocnice, na kterém se podílí řada specializovaných mezioborových týmů, je věnován diagnostice a léčbě geneticky podmíněných chorob. Mimo již zmíněné skupiny nemocí jsou předmětem výzkumu takzvané kaskádové jevy v organismu jako například srážení krve, rozvoj šoku, sepse či orgánového selhání.

Poznatky z výzkumných projektů, řešených často ve spolupráci s ústavu 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, s jejími dalšími fakultami, s ČVUT, Akademií věd ČR, rezortními ústavu MZ či fakultními nemocnicemi a předními zahraničními pracovišti, přináší pacientům prospěch hned několikrát – jednak díky **vysoké odborné úrovni ošetřujících lékařů,** dále potom **rychlou výměnou poznatků mezi světovými pracovišti** a také i **zaváděním nových postupů.**

Jako úspěšné výstupy bychom měli označit rozvoj programu národního screeningu vrozených metabolických vad nebo systém péče o pacienty se zvýšeným, geneticky podmíněným srážením krve (žilní či tepenná trombóza) a v něm i specializovaná poradna pro těhotné. Tento tým se podílí i na péči o těhotné po transplantaci srdce a pomáhá tím i těmto maminkám porodit zdravé dítě. Mohli bychom pokračovat obor po oboru,

Cytogenetické vyšetření pacienta s myelodysplastickým syndromem

od novorozenecké diagnostiky přes endokrinologii, onkologii k chirurgickým výkonům ve stáří...

Bylo by velmi nevhodné, aby čtenáři dospěli k názoru, že se vstupem do naší nemocnice stanou jen laboratorními objekty. **Všechny výzkumné projekty jsou pod přísnou kontrolou Etické komise.** Veškerá data jsou chráněna a zpracovávána anonymně podle přísných mezinárodně uznávaných etických standardů. Jsme velmi vděční našim pacientům, kteří dávají při svém přijetí na základě dobrovolnosti souhlas s využitím dat a nálezů k výzkumnému použití.

V dnešní době, kdy zkoumání příčin chorob postupuje do úrovně genů, mohou například části odstraněných nádorů při zpracování vzorků z velkých center Evropy či světa přinést informace o změnách v genetické výbavě spojené s konkrétním typem nádoru. Takové poznatky již řadu let i v naší nemocnici umožňují pomocí vyšetření exprese genů BrCa I a BrCa II zjišťovat riziko vysoce zhoubné formy rakoviny prsu (Angelina Jolie).

Chtěl bych využít této příležitosti a poděkovat všem, kteří se podílejí na výzkumu ve VFN v Praze, pacientům, vědeckým i laboratorním pracovníkům, lékařům, sestřám, statistikům, knihovníkům, prostě všem profesím za to, že **naše nemocnice je po celou dobu své existence od roku 1791 spolu s 1. LF UK na špičce českého biomedicínského výzkumu.** V současnosti toto seskupení představuje objem větší než třetina celého biomedicínského výzkumu v České republice. +

Carl Orff
CARMINA BURANA

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

1. lékařská fakulta UK
Vás zve na slavnostní koncert u příležitosti výročí založení Univerzity Karlovy v Praze

29. dubna 2014 v 19.00 hodin
Velká aula Karolína, Ovocný trh 3, Praha 1

Co lze zjistit z kapky krve...

...aneb Jak jsou využívány výsledky lékařského výzkumu v praxi?

Žijeme v době ohromného rozmachu lékařského výzkumu, jehož výsledky jsou téměř okamžitě přenášeny do praktické medicíny. Děje se tak mimo jiné i díky prudkému rozvoji nových technologií a jejich dostupnosti.

Příkladem moderního lékařského výzkumu je projekt **zmapování lidského genomu**. Jde o určení sekvence souboru všech genů v lidském těle, kterých je více než 20 000. Zatímco v roce 2001 byly náklady na sekvenaci jednoho lidského genomu neuvěřitelných 100 milionů amerických dolarů, v roce 2012 to bylo pouhých 1000 dolarů a celý proces se zkrátil na necelý den. Znalost kompletního lidského genomu nám umožňuje zkoumat příčiny nemocí, což je základním předpokladem pro tzv. **kauzální a cílenou léčbu**.

Jiným příkladem může být tzv. farmakogenomický přístup k diagnostice a léčbě pacientů. Každý člověk je po stránce genetické informace výraznou individualitou a neexistují dva stejní jedinci – dokonce ani v případě jednovaječných dvojčat. Genetická různost se týká přirozeně i genů odpovídajících za chemickou přeměnu léků v organismu. Jinými slovy, měli bychom pacienty **léčit na základě jejich genetických predispozic**, což se v mnoha případech skutečně děje. V rutinní praxi jsou využívány molekulárně biologické i biochemické metody k cílené léčbě pacientů s některými autoimunitními, ale třeba i nádorovými onemocněními. Je velmi pravděpodobné, že v nejbližší budoucnosti nastane rozšíření tohoto přístupu.

Posledním příkladem současného výzkumu může být využívání biotechnologických postupů pro přípravu **nejmodernějších léků**, tzv. **biologik**, cíleně ovlivňujících metabolické pochody v lidském těle. Tyto léky – i přes jejich vysokou cenu – začnou postupně vytlačovat klasické léky „chemické“. Koneckonců již dnes představují biologika téměř 20% všech používaných léčiv.

prof. MUDr. Libor Vítek, Ph.D., MBA, IV. interní klinika a Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN v Praze

Dokončení stavby centra BIOCEV je plánováno na jaro 2015.

Rozvoj medicínské vědy v Čechách – BIOCEV

Evropská unie v ČR spolufinancuje vznik několika velkých vědeckých center, která mají renomovaným českým výzkumníkům poskytnout kvalitní zázemí pro jejich práci, stimulovat vědeckou činnost v regionu a posílit znalostní konkurenceschopnost Evropy. Jedním z nich je i Biotechnologické a biomedicínské centrum ve Vestci u Prahy – BIOCEV. Toto centrum je společným projektem šesti ústavů Akademie věd ČR a dvou fakult Univerzity Karlovy – 1. lékařské fakulty a Přírodovědecké fakulty. Vědci v centru BIOCEV se budou věnovat hlavně základnímu biomedicínskému výzkumu, jehož výsledky se pak budou snažit spolu s komerčními subjekty aplikovat do praxe.

CESTA K LÉČBĚ „ŠITÉ NA MÍRU“

Ačkoliv výstupy ze základního výzkumu v biomedicině nejsou pro běžného člověka snadno pochopitelné, a trvá poměrně dlouhou dobu, než se samotný objev ze základního výzkumu dostane ke koncovým uživatelům – tedy k veřejnosti a k pacientům – jsou teoretické poznatky rozhodující pro zdokonalování technologií a představují hlavní zdroj pro inovace. Tyto poznatky umožňují snižování nákladů na léčbu pacientů, zlepšení a zrychlení diagnostiky i přesnější cílení léčby – stručně řečeno personalizaci medicíny podle hesla „správnou péči správnému pacientovi“.

INOVATIVNÍ LÉKY, KLOUBNÍ NÁHRADY I SRDEČNÍ CHLOPNĚ

Základním výzkumným cílem projektu BIOCEV je detailní poznání organismů na molekulární úrovni, které bude inspirací pro aplikovaný výzkum a vývoj nových léčebných postupů. Poznatky o molekulární podstatě chorob a mechanismech onemocnění se už teď odrážejí v cílené léčbě a do budoucna budou hrát významnou roli v personalizované medicíně. Soudobé technologie a biotechnologie přinášejí výrazné zlepšení diagnostických postupů a ovlivňují v konečném stadiu i návrh nových léčiv a léčebných postupů. Vznikají tak léky cílené do přesného místa vychýleného metabolismu, kloubní náhrady z nových, tělu vyhovujících materiálů, umělé srdeční chlopně či srdeční stenty se speciálně upravenými povrchy – i takové budou výstupy vědců centra BIOCEV. **(PR)**

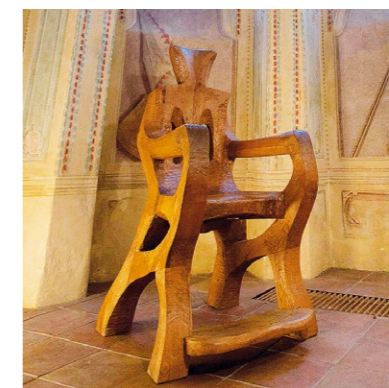
Ilustrace: www.freeimages.com, vizualizace: archiv BIOCEV

Foto: 3x Bc. Petr Heřman

Přijďte si povídat nejen s lékaři a nejen o medicíně

S 1. lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Praze jsou spjata jména významných českých odborníků, mezi něž patří např. onkolog profesor Pavel Klener, chirurg profesor Pavel Pafko či sexuolog docent Jaroslav Zvěřina. Z podnětu profesora Štěpána Svačiny, emeritního děkana 1. LF UK, vznikl již v roce 2000 cyklus besed zvaných *Křeslo pro Fausta*, který právě takové osobnosti představuje veřejnosti.

Avšak nejen ty usedají do velkého dřevěného křesla netradičních tvarů. **Hosty těchto diskuzních podvečerů jsou také další představitelé vědy, medicíny, společenského a kulturního života.** Do „Faustova křesla“ usedli mj. teolog Tomáš Halík, astrofyzik Jiří Grygar, akademický malíř Jiří Anderle, „shakespeareolog“ Martin Hilský, zakladatel divadla Semafor Jiří Suchý, kardinál Dominik Duka

a jiné pozoruhodné osobnosti. Diskuzní podvečery mají svou neopakovatelnou atmosféru bezprostřednosti, umocněnou „geniem loci“ legendárního Faustova domu.

Přijďte se i vy podívat do prostor této krásné historické budovy, v níž sídlí Akademický klub 1. lékařské fakulty UK. Besedy se konají **každý poslední čtvrtek v měsíci** a jejich moderátorkou je paní Marie Retková. **(ED)**

POHODLÍ KŘESLA PRO FAUSTA SI LETOS JIŽ VYZKOUŠELI

v lednu

LUDEK MUNZAR

Jedna z našich největších hereckých legend a dlouholetý člen Národního divadla vytvořil desítky divadelních a filmových rolí, za něž si získal nejen obdiv početné divácké obce, ale i řadu oficiálních uznání, kterých se v této míře dostalo jen několika výjimečným umělcům. Vedle svých uměleckých aktivit však našel i čas na realizaci svých chlapeckých snů, totiž letectví a účast na závodech automobilových veteránů. **(PB)**

v únoru

PROFESOR DAVID SEDMERA

Absolvent 1. LF UK, který se řadu let dále vzdělával ve švýcarském Lausanne a v Jižní Karolině v USA. Jeho odborný zájem se soustředil především na zkoumání srdce, konkrétně na vliv epigenetických faktorů na vývoj myokardu a zvláště na vývoj převodního systému srdečního. Za vědeckou práci v této oblasti se mu dostalo řady domácích i významných zahraničních ocenění. Na 1. LF UK se věnuje i výuce anatomie, přičemž patří mezi nejoblíbenější učitele oboru. **(PB)**

v březnu

PROFESOR TOMÁŠ ZIMA

V pořadí již 508. rektor Univerzity Karlovy bezprostředně po absolvování Fakulty všeobecného lékařství UK (dnešní 1. LF UK) zaměřil svůj odborný zájem především na klinickou chemii a biochemii. V této oblasti dosáhl uznání doma i v zahraničí – dokladem toho je celá řada ocenění. Do povědomí veřejnosti se Tomáš Zima dostal mj. i jako iniciátor široké diskuse o léčebném využití konopí. (ED)

DO KŘESLA PRO FAUSTA JSOU V NEJBLIŽŠÍ DOBĚ ZVÁNI

29. dubna 2014

profesor Jan Kvasnička, primář Centrálních hematologických laboratoří ÚLBDL 1. LF UK a VFN

29. května 2014

Karol Sidon, vrchní zemský a pražský rabín, bývalý chartista a disident

26. června 2014

profesor Vladimír Komárek, děkan 2. lékařské fakulty UK, přednosta Kliniky dětské neurologie 2. LF UK a FN Motol

Foto: archiv 1. LF UK

Žil ve Faustově domě skutečně doktor Faust?

„Pod jménem domu doktora Fausta jest vůbec povědom nárožní dům na Dobytčím trhu pražském, do ulice okolo kláštera Emauzského dolů k Vyšehradu vedoucí. Číslo domu je 502. S podivným jménem jeho srovnávají se mnohé pověsti strašidelné o něm kolující.“

doc. MUDr. Otakar Brázda, CSc.,
Ústav klinické a experimentální stomatologie VFN a 1. LF UK

To přišlo o tomto domě ve svém článku historik V. V. Tomek v Časopise českého muzea roku 1845. Rovněž V. R. Weitenweber v témže roce ve své knize věnované zdravotnickým ústavům Prahy uvádí, že dům na Karlově náměstí číslo 502 je nazýván jménem černokněžníka Fausta, kterým tam údajně žil. O rok dříve vydal Šebestián Hněvkovský veršovaný příběh „Doktor Faust, starožitná pověst o devíti zpěvech“.

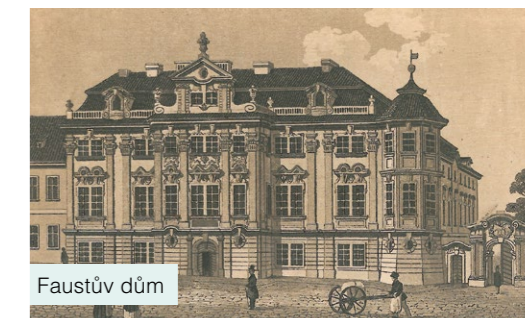
V předmluvě knihy podrobně vysvětluje, proč jej tento námět zaujal. Když totiž přišel studovat do Prahy – bylo to koncem 18. století – kolovalo mezi Pražany **množství pověstí o „černokněžníku dr. Faustovi“**. Hněvkovský dále vypráví o svém pátrání po původu těchto pověstí a o jejich tajemném hrdinovi.

Osoba a příběhy dr. Fausta lákaly pozornost i v dalších zemích, v Německu, v Anglii, ve Francii a ve Švédsku. Zprávy ze všech míst se shodovaly v tom, že Faust studoval medicínu na několika univerzitách, a pak jako lékař a alchymista cestoval Evropou a žil i v Praze.

V Čechách byla rozšířená verze, že tajemný mág se ve skutečnosti jmenoval Jan Šťastný a pocházel z Kutné Hory. Při studiích v Německu své jméno latinizoval – faustus znamená šťastný. Podle zvyků univerzitních studentů ke jménu připojoval i místo narození, psal se tedy Johannes Faustus Kutenbergensis. To se v němčině snadno změnilo na Guttenbergensis,

a tedy vynálezce knihtisku Guttenberg byl údajně původem Čech. Hněvkovský se zmiňuje, že v Praze jako Faustovo bydlíště byly uváděny tři lokality: chatrná, později zbořená stavba uprostřed Uhelného trhu, dům v Sirkové, dnes v Melantrichově ulici a konečně nárožní dům na dnešním Karlově náměstí, tehdy Dobytčím trhu. Tam tradice umístila Faustovo bydlíště trvale.

Mnozí vlastníci budovy byli ctiteli alchymie. A ohnivé záře provázející jejich pokusy byly Pražany sledovány s úžasem a někdy i s hrůzou. Vše, co souviselo s alchymii, bylo chápáno jako magie a kouzla, a kdo se takovým činnostem věnoval, byl jistě ve spolku s ďáblem a posléze peklu propadl. Majitelé domu se v průběhu staletí střídali. **Nejznámějším z nich je zřejmě Angličan Edward Kelly**, alchymista, který na dvoře Rudolfa II. zažil

Faustův dům

závratnou slávu i strmý pád. Jméno Faust mezi vlastníky nenacházíme, ale záhadný lékař-alchymista tam mohl žít pouze v nájmu.

Osudy budovy, jejíž současná podoba pochází z poloviny 18. století, byly pestré a nejednou jí hrozil zánik. Na paláci, který byl postaven koncem 13. století, se neblaze podepsaly husitské války, v polovině 15. století byl téměř pobořen a léta opuštěn. Znovu povstal z trosek, ale za obléhání Prahy v polovině 18. století jej znovu těžce poničila pruská dělostřelba. V posledních letech 19. století v ovzduší horečné asanace, vznikl plán tehdejších developerů palác zbořit a na jeho místě postavit činžovní dům. I tomuto nebezpečí budova unikla. 20. století znovu ohrozilo existenci stavby, 14. února 1945 bomby zasáhly západní křídlo, palác ale šťastně přečkal.

Při poválečné rekonstrukci domu byly **v jeho základech nalezeny zazděné kostry sedmi koček**. To byla neblahá pověra ještě z pohanických dob. Zvířata byla zazděna, aby stavba byla chráněna před záhubou. I v našem století vyšlehly z průčelí budovy plameny. V pátek 3. června 2003 v poledních hodinách spatřili chodci na Karlově náměstí v oknech paláce dým s plameny a ženu volající o pomoc. Počínající požár byl rychle zdolán a nezpůsobil závažnější škody.

V roce 1902 Faustův dům zakoupila nemocnice a je součástí jejího areálu, který slouží péči o nemocné a výuce studentů medicíny. +

Doktor Faust v představě malíře Eugena Delacroix.

Ilustrace: kniha V. R. Weitenweber: Die medicinischen Anstalten Prag's, Praha 1845

Koncert v kapli Sv. Kříže

Vedení Všeobecné fakultní nemocnice v Praze. Společnost pro duchovní hudbu si Vás dovolují pozvat na koncert hudby v kapli SV. KŘÍŽE, v budově Gynekologicko-porodnické kliniky VFN a 1. LF UK, Apolinářská 18, Praha 2.

Koncert se uskuteční v pondělí

16. června 2014 v 18.00 hodin

u příležitosti Evropského svátku hudby.

Účinkuje: Foersterovo komorní pěvecké sdružení, Jaroslav Brych – sbormistr
Projekt probíhá za podpory městské části Praha 2. Vstup volný.

Vzpomínka na proslulého internistu Josefa Charvátu

Poslední lednový den uplynulo 30 let od úmrtí profesora Josefa Charvátu, zakladatele a prvního přednosty III. interní kliniky 1. LF UK a VFN. Během jeho dlouhého, 87 let trvajících života, se v medicíně i společnosti hodně změnilo. Zažil první světovou válku, první republiku i dramatické chvíle na počátku druhé světové války i na jejím konci.

V roce 1968 byl Josef Charvát navrhován do funkce prezidenta republiky, ale odmítl kandidovat. O rok později byl zvolen rektorem Karlovy univerzity, do funkce však již nebyl jmenován. Do dějin medicíny se zapsal především jako velký internista, jeden z nejvýznamnějších českých lékařů 20. století. Nesporné jsou jeho zásluhy o českou (i slovenskou) endokrinologii, podílel se i na vzniku české imunologie a dodnes je uznávána jeho role v počátcích kybernetiky.

Byl osobností, na kterou vzpomínali a dosud vzpomínají nejen tisíce jeho studentů, ale i čtenářů Lékařského repertoria – medicínských encyklopedií, kterou redigoval. Zastupoval Československo v komisích Světové zdravotnické organizace v Ženevě i v New Yorku, léčil řadu významných osob a osobností předválečné éry i pozdější doby.

ZEDNÁŘ I MOTOCYKLISTA

V pátek 31. ledna 2014 jsme spolu s ředitelkou VFN Mgr. Danou Juráskovou a děkanem 1. LF UK prof. Alešim Šedem položili květi-

nu u pamětní desky na domě v Ostravné ulici, kde profesor Charvát žil a také zemřel. Na shromáždění ve Faustově domě pak přednesl některé texty pana profesora herec Alfréd Strejček. Pokřtěna zde byla publikace vydaná nakladatelstvem Triton pod názvem Josef Charvát – jak jsme ho poznávali. Zahrnuje 18 příspěvků pamětníků, do kterých se promítá Charvátova doba i dnešek. V knize jsou poprvé publikovány zednářské texty a na závěr je připojen jako zajímavost článek z časopisu Motor z roku 1927, v němž mladý doktor Charvát líčí svoji jízdu na nové motorce z Mnichova do Prahy.

Po profesoru Charvátovi nezůstává jen v propedeutikách tradovaný Charvátův příznak, Charvátovy pilulky a Charvátova dieta. Z publikovaných článků lze doložit i jeho světový význam. V knihách *Život, adaptace a stress* a *Člověk a jeho svět* dosáhl jedinečné syntézy názorů na medicínu a společnost, které si většinou udržují platnost i dnes.

prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc., MUDr. Petr Sucharda, CSc., III. interní klinika 1. LF UK a VFN

KALENDÁRIUM OSOBNOSTÍ SPJATÝCH S 1. LF UK A VFN

leden

JOHAN D. JOHN (18. 1. 1764 – 14. 3. 1814), PROFESOR ZDRAVOTNICKÉ POLICIE A SOUDNÍHO LÉKAŘSTVÍ

Letos dvojnásobně jubilující John upadl neprávem v zapomnutí. Na lékařské fakultě pobyl krátce – 1795/96 –, poté působil jako lázeňský doktor v rodných Teplicích. Celý život však publikoval závažné práce ze svého oboru. Dodnes historikové oceňují jeho Lexikon der Medizinalgesetze, v němž najdou zdravotnické právní normy monarchie od roku 1230 do roku 1798.

únor

JOSEF MASCHKA (1. 3. 1820 – 5. 2. 1889), PROFESOR STÁTNÍHO A SOUDNÍHO LÉKAŘSTVÍ

Před 125 lety zemřel pražský rodák, absolvent pražské fakulty, který se díky svým četným publikacím stal jedním z nejuznávanějších evropských představitelů svého oboru. Mimo jiné redigoval klasické čtyřsvazkové dílo Handbuch der gerichtlichen Medizin, Tübingen 1881–1882.

březen

FRIEDRICH GANGHOFNER (20. 3. 1844 – 26. 3. 1918), PROFESOR VNITŘNÍHO A DĚTSKÉHO LÉKAŘSTVÍ

Již 170 let uplynulo od narození významného pražského pediatra, přednosty dětské kliniky a ředitele německé dětské nemocnice. Proslul zejména svými pracemi o difterii, její bakteriologické diagnóze a klinice.

doc. PhDr. Ludmila Hlaváčková, CSc., Ústav dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK

FOTOKVÍZ

Jak dobře znáte areál Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty UK v Praze? Navštívíte nemocnici často? Procházíte denně areálem, zahradami, kolem našich budov?

Rozhodli jsme se vyzkoušet, do jaké míry jste pozorní. Připravili jsme pro vás hádanku – fotokvíz: uhádnete, kde se zmiňované prostory nacházejí? Odpovědi zašlete na e-mail **redakce@vfn.cz**. Ze správných odpovědí bude vylosován **jeden výherce, který obdrží drobný dárek.**

6			9	2			5	
8					1		9	
						7	1	
3	2							
	7			1			5	
							4	8
	6	4						
5			1					2
9				5	8			6

Foto: archiv 1. LF UK

Foto: Václav Kríž

Zpátky do školních lavic!

Co si pamatujete ze školního učiva o lidském těle? Provětrejte si mozkové závity!

1 | Kolik krve přepumpuje srdce dospělého člověka za jednu minutu?

- a) 3 litry
- b) 4 litry
- c) 5 litrů

2 | Co je to erytrocyt?

- a) bílá krvinka
- b) červená krvinka
- c) krevní destička

3 | Jaká je nejčastější příčina úmrtí v České republice?

- a) srdečně-cévní onemocnění
- b) úraz
- c) rakovina

4 | Naše kosti obsahují vápník. Kolik vápna by se dalo vyrobit z kostí jednoho člověka?

- a) 0,5–1 kg
- b) 1–1,5 kg
- c) 1,5–2 kg

5 | Která složka potravy nám slouží jako dlouhodobý zdroj energie?

- a) cukry
- b) tuky
- c) bílkoviny

6 | Kolik zubů má kompletní mléčný chrup u lidí?

- a) 16
- b) 20
- c) 24

7 | Která z těchto částí lidského těla není pigmentovaná?

- a) dlaň ruky
- b) oční víčko
- c) ušní boltec

MUDr. Martin Vejražka, Ph.D., Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. LF UK a VFN; vyučuje v přípravných kurzech 1. LF UK

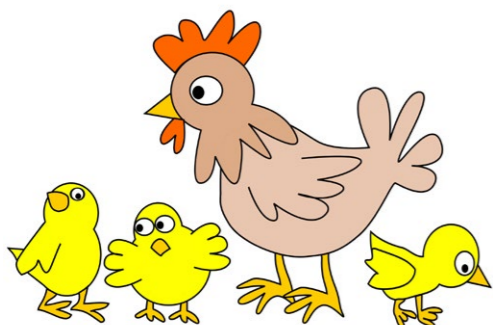

pro nejmenší

Říkanka

SLÍPKA (Z MORAVY):

*Měl panáček kosou slíпку,
posadil ji na votýpku,
vyseděla tři kuřata:
jedno lysý, druhý kusý,
třetí sotva ocas nosí.*

NAJDI V OBRÁZKU SCHOVANÉ PŘEDMĚTY

Omalovánky

DĚTSKÁ POUŤ

3. ČERVNA 2014, OD 14.00 HODIN

**V ZAHRADĚ NEUROLOGICKÉ A PSYCHIATRICKÉ
KLINIKY 1. LF UK A VFN,
KE KARLOVU 11, PRAHA 2**

PORÁDAJÍ:

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE,
SPOLEK MEDIKŮ ČESKÝCH A IFMSA, FV VOS
POD ZÁŠTITOU STAROSTKY MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 2,

VE SPOLUPRÁCI SE

VSEOBECNOU FAKULTNÍ NEMOCNICÍ V PRAZE,
MĚSTSKOU POLICIÍ, SE ZOO PRAHA, MOTOKÁŘSKÝM KLUBEM
BLACK DOGS LE MC A DIVADELNÍM SOUBOREM DAMUZA.

NA PROGRAMU:

SKÁKADLA, NÁVŠTĚVA ZE ZOO, UKÁZKY PRVNÍ POMOCI,
PREZENTACE MOTOCYKLŮ MOTOKÁŘSKÉHO KLUBU BLACK DOGS
LE MC, UKÁZKY Z ČINNOSTI A ZÁSAHU POLICIE A POLICEJNÍCH PSŮ,
SEBEOBRANA, NEMOCNICE PRO MEDVÍDKY, MALOVÁNÍ NA OBLIČEJ,
DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ STUDIA DAMUZA „DĚTI MOŘE“,
ŽIVÁ ZVÍŘÁTKA, UKÁZKA DOBOVÝCH
POLICEJNÍCH UNIFORMŮ, PREZENTACE POLICEJNÍCH
A ZDRAVOTNICKÝCH VOZŮ A MOTOCYKLŮ, POLICISTÉ NA KONICH
A DALŠÍ NEOBYČEJNÉ ZÁŽITKY VČETNĚ OBČERSTVENÍ.

MSD
Be well

Pro informace
o jednotlivých
onemocněních
a aktivitách MSD
navštivte stránky
www.msd.cz

Staráme se
nejen o zdraví,
staráme se
o Váš život.

MSD jako vedoucí globální
společnost v oblasti inovativní
zdravotní péče působí v ČR od roku
1992. Se zaměřením na vědu
a výzkum má vedoucí postavení
v biologické léčbě, kardiologii,
léčbě astmatu a alergií, diabetu,
infekčních chorob, vakcín a v péči
o zdraví žen a dětí.

Zdroj: canadainfamily.ca

Merck Sharp & Dohme s. r. o., Office Park Hadovka, Evropská 2588/33A 160 00 Praha 6, tel.: +420 233 010 111

